

TİCARET MÜŞAVİRLERİMİZDEN ALINAN GÜNCEL GELİŞMELER 2024

KÜTAHYA TİCARET VE SANAYİ ODASI
KUTAHYA CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY
2024-2
ŞUBAT

İspanya Hükümet Başkanı Pedro Sánchez, Madrid Barajas Havaalanı Kapasitesini 90 Milyon Yolcuya Çıkarmak İçin 2,4 Milyar Avro'luk Yatırımı Açıkladı

44. Uluslararası Turizm Fuarı'nda (FITUR) İspanya Hükümet Başkanı Pedro Sánchez, Adolfo Suárez Madrid-Barajas Havalimanı'nın genişletilmesine ilişkin 2,4 milyar Avro'luk bir yatırım planını açıkladı. Bu yatırım, İspanyol havalimanı altyapısı açısından son on yıldaki en büyük yatırım olacaktır. Sánchez bu duyuruyu, Ulaştırma ve Sürdürülebilir Hareketlilik ile Sanayi ve Turizm Bakanlarının katıldığı "Sosyal Sürdürülebilirlik: Yarının Turizmini Bugünden Tasarlamak" etkinliğinde yaptığı konuşmada açıklamıştır. Bu duyurunun zamanlaması, İspanyol turizminde COVID-19 salgını sonrası toparlanma ile aynı zamana denk gelmektedir. İspanya, 2022 yılına kıyasla %24 artışla 2023 yılında 84 milyon turisti ağırlamıştır.

Sanchez, Adolfo Suárez Madrid-Barajas Havalimanı'nın genişletilmesine yönelik bu önemli yatırımın, çok sayıda doğrudan ve dolaylı iş fırsatı ve gelir yaratmanın yanı sıra kapasite ve rotalarda önemli bir büyümeye yol açacağını belirtmiştir. Halihazırda, Barajas havaalanı tesisleri Madrid bölgesinin GSYİH'sine doğrudan ve dolaylı olarak toplam yaklaşık %10'luk katkıda bulunmaktadır.

Ayrıca, yatırımın amacının, havalimanının Latin Amerika ile bağlantılar için bir merkez olarak rolünü güçlendirmek ve yeni rotalar ve havayolları aracılığıyla Asya ile bağlantıları geliştirmek olduğunu vurgulamıştır. Genişletme projesi, 2031 yılına kadar 90 milyon yolcu kapasitesini hedeflemektedir. Bu rakam, mevcut kapasiteye göre %28'lik bir artışı yansıtmaktadır. Buna ilaveten proje, 140 megavatlık maksimum kapasiteye sahip (bir Avrupa havaalanındaki en

büyük) güneş enerjisi santralinin inşası da dahil olmak üzere son teknoloji çevresel sürdürülebilirlik özelliklerini entegre edecektir.

Ulaştırma ve Sürdürülebilir Hareketlilik Bakanlığı, projeye ilişkin detayların önümüzdeki dönemde açıklanacağını belirtmiştir.

Kızıldeniz'de Yaşanan Krizin İspanya Üzerindeki Ekonomik Etkisinin Değerlendirilmesi

Kızıldeniz'de her geçen gün ortaya çıkan haberler İspanya ekonomisi açısından giderek daha endişe verici hale gelmektedir. Yemen'deki Husi isyancıların Batılı kargo gemilerine yönelik süregelen saldırıları ve ardından ABD ve İngiltere'den gelen askeri tepkilerin yol açtığı artan gerilim, dünyanın en önemli ticaret yollarından biri boyunca deniz faaliyetlerinde bir azalmaya neden olmuştur. Söz konusu deniz yolu, dünya deniz ticaretindeki konteynır sevkiyatlarının %30'unu oluşturmaktadır. Anlık etkilerden dolayı navlun ücretlerinde kayda değer bir artış ortaya çıkmış olsa da henüz enflasyon üzerinde gözle görülür bir etki olup olmadığına dair bir netlik bulunmamakta ve henüz ciddi bir arz sıkıntısı rapor edilmemektedir. Petrol gibi temel emtialarda fiyat istikrarı devam etmektedir. Bununla birlikte, bölgesel bir çatışmanın süregelen tehdidi endişeleri artırmakta ve İspanya bunun yansımalarına karşı savunmasız kalmaktadır.

Bu çerçevede, bu çatışmanın İspanyol ekonomisi üzerindeki sonuçlarını değerlendirmeyi amaçlayan çeşitli çalışmalar ortaya çıkmıştır. İspanya Merkez Bankası'nın öngörülleri, halihazırda Kızıldeniz'de yaşanan krizin enflasyon üzerindeki etkisinin nispeten az olacağını göstermektedir. Ancak durumun gidişatını çevreleyen önemli bir belirsizliğin ve daha da kötüleşme potansiyelinin bulunduğu dikkat çekilmektedir. Kurum, ekonomik etkilerin şimdiye kadar geçmiş olaylarla karşılaştırıldığında daha hafif olacağını gösteren bir darboğaz göstergesi geliştirmiştir. Yine de krizin küresel taşımacılık harcamalarını artırmadaki rolü konusunda uyarıda bulunmaktadır.

Bu arada, özel bir finans kuruluşu olan UniCredit Research, Kızıldeniz'deki durumun tırmanması halinde İspanya'nın toplam dış ticaretinin yaklaşık %10'unun tehlikeye girebileceğini vurgulayan bir rapor yayınlamıştır. Analizlerine göre, Orta Doğu ve Asya ile yapılan deniz ticaretinin, bu bölgelerden ve özellikle de Çin'den yapılan ithalat nedeniyle, genel dış ticaretin %14 ila %10'unu oluşturduğu göz önüne alındığında, Avro Bölgesi ülkeleri arasında Yunanistan, İtalya ve İspanya özellikle risk altında görünmektedir.

Macaristan'da Ekstra Kâr Vergisi Kararnamesinde Değişiklik

İlaç üreticilerine odaklanan hükümet, ekstra kâr vergisi kararnamesine dün gece değişiklik yapmıştır. Bununla ilişkili olarak, Richter bu sabah değişikliğin kesin etkileri hakkında bir açıklama yayınlamıştır. Ekstra kâr vergilerine ilişkin hükümet kararnamesi 26 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değiştirilmiş olup, Richter 2024 vergi yılı için ilaç üreticisinin ekstra kâr vergisini ve ilaç üreticisinin özel vergisini de ödemekle yükümlüdür.

- İlaç sektöründeki ekstra kâr vergisinin matrahı, Yerel Vergiler Kanunu uyarınca, değiştirilmiş vergi matrahı nedeniyle zaten küresel asgari vergiye (AB'nin 1 Ocak 2024 itibari ile çok uluslu firmalar için uygulamaya koyduğu vergi) dahil olan, farmasötik ürünün ve ilacın hammaddesinin üretiminden elde edilen vergi matrahıdır.

- İlaç endüstrisi için özel vergi ise, Yerel Vergiler Kanunu'na göre farmasötik müstahzar ve ilaç hammaddesi üretiminden elde edilen yıllık net satış geliri üzerinden alınmaktadır.

Kararnameye göre, ilaç üreticisinin 2024 vergi yılı için özel vergi ve ekstra kâr vergisi yükümlülüğü, vergi tutarının yüzde 50'sine kadar sabit varlık satın alma değeri ve Ar-Ge harcamalarının toplamı kadar azaltılabilir.

2024 vergi yılı için ilaç üreticisi tarafından ödenecek olan özel ilaç üreticisi vergisi, ek kâr vergisi altında ilaç üreticisine tahakkuk ettirilen miktar kadar düşürülür. Maliye Bakanlığı değişiklikle ilgili olarak, hükümetin amacının ilaç üreticilerine küresel asgari vergi kapsamındaki ödemelerinin mümkün olduğunca az olabilmesi için yardım sağlamak olduğunu söylemiştir.

Bakanlık ayrıca değişlikle bütçenin gelir kaybetmeyeceğini, ancak kabinenin Macaristan ekonomisinin rekabet gücünü korumaya ve yerli ilaç endüstrisindeki yatırımları desteklemeye kararlı olması nedeniyle şirketler üzerindeki yükün de artmayacağına dikkat çekmiştir.

(<https://www.portfolio.hu/uzlet/20240126/belenyult-a-kormany-az-extraprofitadoba-megszolalt-a-richter-665365>)

(<https://infostart.hu/gazdasag/2024/01/26/modositott-extraprofitado-megszolalt-a-magyar-gyogyszerorias#>)

2023 Yılı Geçici Dış Ticaret Verileri Açıklandı

Merkezi İstatistik Ofisi'nin geçici verilerine göre, 2023 yılında Macaristan'ın ihracatı %4,5 oranında artarak 148 milyar 970 milyon avro, ithalatı %7,9 oranında azalarak 139 milyar 649 milyon avro düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu veriler ışığında Macaristan 2023 yılında 9.3 milyar avro dış ticaret fazlası elde etmiştir. (2022 yılında 9.1 milyar Avroluk dış ticaret açığı verilmişti)

2023 yılı Aralık ayında ihracat ve ithalat hacmi bir önceki aya ve 2022'nin aynı ayına göre daha düşük gerçekleşmiş ve Macaristan Aralık ayında Ocak 2023'ten bu yana ilk kez dış ticaret açığı vermiştir. Aralık ayında ihracat %7,8, ithalat ise %8,6 oranında düşüş göstermiş ve dış ticaret açığı 188 milyon Avro düzeyinde gerçekleşmiştir.

Madagaskar, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi'ne (ZLECAF) Katılım İçin Gerekli Hazırlıklara Başlıyor

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (PAZLECAF) Destek Programının resmi lansmanı dün Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı himayesinde Anosy'de gerçekleştirildi. İki yıla yayılan PAZLECAF, Afrika Kalkınma Bankası'nın (AfDB) mali desteğinden yararlanıyor. Bu program, Madagaskar'ın PAZLECAF'ı onaylamasını hızlandırmak için ulusal bir strateji oluşturmayı amaçlıyor.

İlk aşamada ZLECAF PA, Madagaskar'ın ZLECAF'a katılımından elde edebileceği faydaları değerlendirmeyi amaçlayan derinlemesine çalışmalara odaklanacak. "Amaç, Madagaskar'ın bu serbest ticaret bölgesine entegrasyonunun faydalarını en üst düzeye çıkarmak için gerekli hazırlıkları, gerekli takviyeleri ve desteklenecek sektörleri ve sektörleri belirlemektir. Özel sektörün ihtiyaçlarının dikkatle dinlendiği işbirlikçi bir yaklaşım tercih edilmektedir. Engellerin belirlenmesi ve çözüm arayışları özel sektörle istişarede bulunularak gerçekleştirilecektir.

Hırvatistan Yabancı Yatırımcılar Konseyi Tarafından White Book 2024 Yayımlandı

Birleşmiş Yabancı Yatırımcılar Konseyi (Foreign Investors Council) tarafından 28 Şubat 2024 tarihinde "Hırvatistan'ın Avrupa Entegrasyon Sürecini Tamamlanmasının Ardından Rekabet Etme Gücü" başlığı ile White Book 2024 yayımlanmıştır.

Hırvatistan'daki yabancı yatırımlar ve bunların ekonomi ve toplum üzerindeki etkileri hakkındaki White Book, yabancı yatırımlarla bağlantılı mevcut duruma ilişkin genel bir bakışın yanı sıra Hırvatistan'ın iş ortamındaki değişiklikleri teşvik etmeye yönelik tavsiyeler veren belgedir. Yayın, ülkedeki yabancı yatırımları teşvik edecek diğer ilgili konuların yanı sıra yabancı şirketler ile hükümet arasında daha iyi paydaş yönetimi sağlanmasına yönelik ilk adımdır. Beyaz Kitap, Yabancı Yatırımcılar Konseyi tarafından 2013 yılından bu yana yayınlanmaktadır.

2024 yılı için hazırlanan White Book'da Hırvatistan'ın makro ekonomik gelişmeleri tüm yönleri ile ele alınmış, komşu ve benzer ekonomilerdeki ülke örnekleri incelenmiş ve Hırvatistan ekonomisinin rekabetçilik gücünün artırılması noktasında öneriler sıralanmıştır.

Yabancı Yatırımcılar Konseyi, Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki yabancı yatırıma yönelik mevcut ortama ilişkin son incelemesinde, üretkenlik artışı ve yakınsamanın önünde engel teşkil eden iki temel noktaya dikkat çekmiştir.

İlk olarak iş gücü noktasında yaşanan sıkıntılar vurgulanmıştır. İşgücü arzında yaşanan kısıtlar mevcut eğitim sistemi, yüksek katma değer (yüksek üretkenlik ve çalışan başına daha yüksek ücret) yaratabilecek bir ekonomiye ekonominin evrilmesi noktasında engel oluşturduğu belirtilmiştir. İkinci olarak Hırvatistan'ın kamu yönetiminin düzenleme kalitesi ve verimliliği alanında, idari süreçlerin kapsamlı dijitalleştirme yoluyla daha gelişmiş Avrupa Birliği

ülkelerinin standartlarına uyarlamak için ileriye doğru büyük bir adım atılması gerektiği belirtilmiştir.

Raporun Linki: <https://www.ficc.hr/en/white-book/>

Fas'a 2023 Yılında Gelen Turist Sayısı Rekor Kırdı

Fas Turizm, El Sanatları, Sosyal ve Dayanışma Ekonomisi Bakanlığına göre, 2023 yılında Fas'a gelen turist sayısı 2022 yılının rakamı ile kıyaslandığında %34'lük artışla 14,5 milyon turist seviyesine ulaşarak yeni bir rekor kırdı. Söz konusu rakam, 2019 rakamı ile kıyaslandığında %12'lik artış göstermektedir. Bakanlık ayrıca, yurtdışı Faslıların (MRE) bahsi geçen rakamın %51'ini temsil ettiğini, gelen yurtdışı Faslıların rakamının 2022 yılının rakamına kıyasla %27'lik bir büyüme kaydederken, toplam turist sayısının %49'unu temsil eden yabancı turist sayısının 2022 yılının rakamına kıyasla %41'lik bir büyüme kaydettiğini, yabancı turist sayısının toplam turist sayısındaki payının 2022 yılına göre 3 baz puanla yükseliş gösterdiğini belirtti.

Karmaşık küresel jeopolitik bağlama rağmen, geçtiğimiz Aralık ayında, yurtdışı Faslılar ve yabancı turistler arasında eşit olarak bölünmüş yaklaşık 1,3 milyon turist gelmiştir. Bakanlık tarafından, turist sayısının ulaştığı bu yeni rekorun "2023-2026 Turizm Yol Haritası" kapsamında, 2023 yılı için belirlenen hedefi önemli ölçüde aştığı vurgulandı. Söz konusu Yol Haritasına göre, 2023 yılında 13,5 milyon turistin gelmesi bekleniyordu. (<https://medias24.com/2024/01/25/record-des-arrivees-touristiques-au-maroc-en-2023-ministere/>)

Fas'ta Tanger-Med Limanında Yük Trafik Artış Gösterdi

Fas Tanger-Med Liman Müdürlüğü tarafından açıklanan son rakamlara göre, 2023 yılı itibariyle, Limanda işlenen konteyner sayısı, %13,4'lük artışla 8.617.410 konteyner olarak gerçekleşerek öngörülenden 4 yıl erken bir süreyle, liman kapasitesinin %95'ine ulaşmıştır. Aynı yılda, Limana giriş yapan TIR sayısı %4,1 oranında artarak 477.993 olarak gerçekleşmiş olup limanın iki araç terminalinde elleçlenen yeni araç sayısı %21'lik artışla 578.446 araç olarak değerlendirilmiştir.

Bahsi geçen yeni araç rakamına esas olarak Melloussa'daki Renault fabrikaları ve Kazablanka'daki SOMACA fabrikaları tarafından üretilen ihracata yönelik 341.758 araç ile Kénitra'daki Stellantis fabrikası tarafından ihraç edilen 176.208 aracın dahil olduğu vurgulandı.

Aynı dönemde, Limanın ağırladığı yolcu sayısının bir önceki yıla kıyasla %30'luk artış göstererek 2.700.747 yolcu olarak gerçekleştiği açıklanırken, söz konusu rakamın Pandemi öncesi normal seviyesine döndüğü belirtildi. Limanda işlenen sıvı yük trafiği %6'lık artışla 9.838.157 ton olarak, işlenen katı yük trafiği ise %44'lük artışla 581.042 ton olarak gerçekleşmiştir. Genel olarak, Limanda işlenen yük trafiği %13,6'lık artış göstererek 122 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, 1113 mega gemi (boyutu 290 metrenin üzerinde) dahil olmak üzere, limana yanaşan gemi sayısının %17'lik artışla 16.900 gemi seviyesine yükseldiği vurgulandı.

Fas ile Rusya Arasında Helal Ürün İhracatına İlişkin Bir Anlaşma İmzalandı

Fas Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı Fas Standardizasyon Enstitüsü (İMANOR) Direktörü Abderrahim TAİBİ ile Rusya Uluslararası Standardizasyon ve Helal Sertifikasyon Merkezi Genel Müdürü Aidar GAZİZOV arasında, son dönemde Rusya Müslümanları Ruhani İdaresi tarafından düzenlenen 14. Uluslararası Helal Kongresi sırasında bir mutabakat zaptı imzalandı. Bu anlaşmanın, iki kuruluş tarafından sağlanan helal sertifikalarının karşılıklı tanınmasının yanı sıra helal endüstrisi, ortak etkinliklerin düzenlenmesi, araştırma, mesleki eğitim programları ve ayrıca helal ürün ve hizmet tüketicilerinin korunması konularında uzun vadeli bir ortaklığa yol açması beklenmektedir.

5-9 Şubat tarihleri arasında Moskova'da düzenlenen 31. Uluslararası Gıda, İçecek ve Gıda Ürünleri Fuarı'nın (ProdExpo 2024) marjında düzenlenen Helal Kongresine katılım sağlamış olan Fas İhracatçıları Derneği (ASMEX) Başkan Yardımcısı ve aynı zamanda ASMEX Afrika Komisyonu Sorumlusu Saloua KARKRİ BELKEZİZ tarafından, Rus sanayicilerin sertifikasyon prosedürlerinin yerinde incelenmesinin ardından, iki kuruluş tarafından sağlanan helal etiketler arasında uyum olduğu tespit edildikten sonra İMANOR'un, Rusya Uluslararası Standardizasyon ve Helal Sertifikasyon Merkezi ile bu ortaklığı kurmaya karar verdiği, bu anlaşmanın, Faslı üreticilerin, eski Sovyet ülkeleri dahil yaklaşık 90 milyon tüketiciyi barındıran Rusya pazarına helal ürün ihraç etmesine, Rus şirketlerinin de ürünlerini Fas'a ihraç etmesine olanak tanıdığı açıklandı. (https://fr.le360.ma/economie/exportations-de-produits-halal-le-maroc-scelle-un-partenariat-avec-la-russie_2OB7OSPJL5B7VHUEZNEBEBDUAQ/)

Fas, Lojistik Yatırımlarında Afrika'da 2. Sırada Konumlandı

Lojistik piyasaları üzerine araştırmalarda uzmanlaşmış küresel bir platform olan Transport Intelligence (Ti) Insights'a göre, Fas'ta lojistik alanında yabancı yatırımlarda büyük bir artış yaşandı. Bu kapsamda, Fas, Mısır'ın ardından Afrika'da 2. sırada gelmektedir. Aynı platform,

küresel çapta Çin ve Hindistan başı çekerken, Afrika kıtasında Mısır'ın başı çektiğini, sonrasında ise Fas ve Güney Afrika'nın geldiğini belirtti.

Söz konusu platforma göre, Fas, Afrika'da en iyi ticari temellere sahiptir. Gelecekte en çok yabancı yatırım çekmesi beklenen 50 ülkenin değerlendirildiği araştırmada, Fas, Arap dünyasında 9. sırada gelirken, Birleşik Arap Emirlikleri 1. sırada, Suudi Arabistan 2. sırada, Katar da 3. sırada yer aldı.

Tunus Merkez Bankası; Turizm Gelirinde 20 Şubat 2024'E Kadar %10,6 Artış Kaydedilmiştir

Tunus Merkez Bankası (BCT) tarafından yayınlanan parasal ve mali göstergelere göre turizm gelirin yılın başından 20 Şubat'a kadar %10,6 artarak 726,5 milyon dinara ulaştığı açıklanmıştır. Bu çerçevede, 23 Şubat 2024'te 22,3 milyar dinar (97 günlük ithalat) olan net döviz rezervleri halı hazırda 23,1 milyar dinara (106 günlük ithalat) yükselmiştir. (<https://www.tap.info.tn/en/Portal-Economy/17165628-tourism-revenue-up>)

Google Finans Ve Forbes Döviz Converter'e Göre Tunus Dinarı, Afrika'nın En Güçlü Para Birimleri Arasında İlk Sıradadır

Google Finance ve Forbes Currency Converter'in 12 Şubat tarihli son verilerine göre, Tunus Dinarı (dolar karşısında 3,13 dinar) Afrika ülkelerinin arasında en güçlü para birimleri

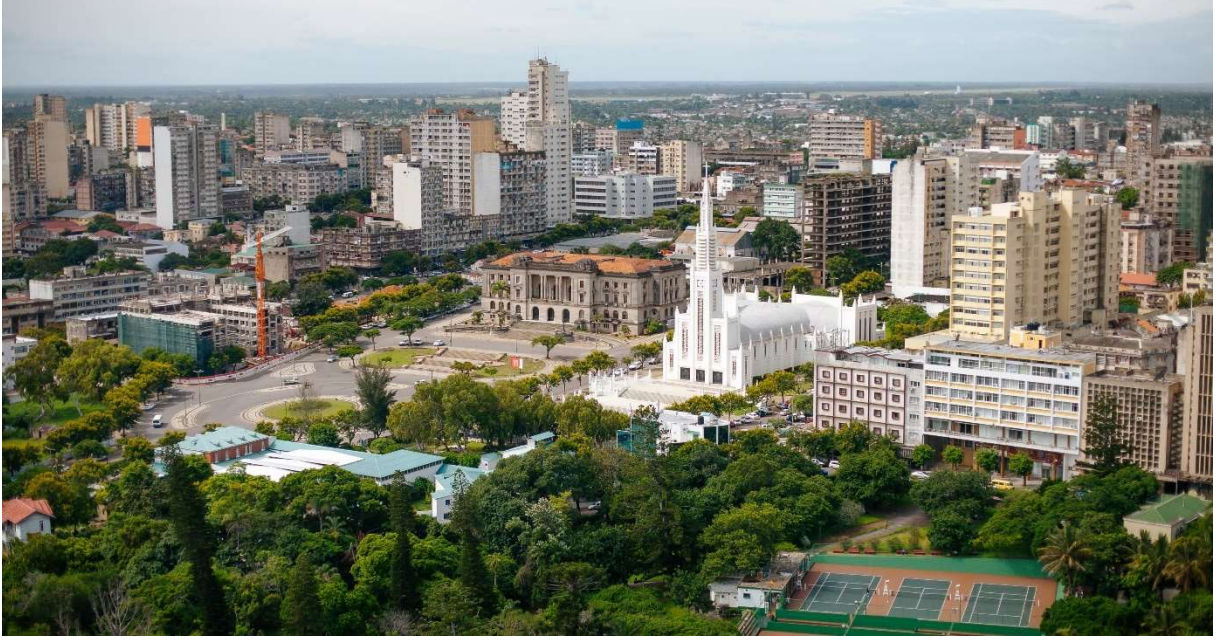
sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. (<https://www.tunisienumerique.com/la-tunisie-en-tete-des-devises-les-plus-fortes-dafrique-selon-google-finance-et-forbes-currency-converter/>)

Afrika Kalkınma Bankası, Tanzanya Ekonomisi Tahminleri Hakkında

Afrika Kalkınma Bankası (AFDB) tarafından yayınlanan Afrika Makroekonomik Performans ve Görünüm-Ocak 2024 Raporunda, Tanzanya ekonomisinin 2024 ve 2025 yıllarında sırasıyla %6,1 ve %6,2 büyüyeceği tahmin edilmiştir. Raporda, Doğu Afrika'da büyüme oranının aynı yıllarda %5,1 ve %5,7 olarak gerçekleşeceği öngörülmüştür.

Raporda, 2024-2025 döneminde Tanzanya'da enflasyonun ortalama olarak %3,7 seviyesinde seyredeceği öngörülmüştür. AFDB, Tanzanya'da cari işlemler dengesinin Gayrisafi Yurt İçi Hasılaya (GSYİH) oranının ise aynı dönemde ortalama olarak -%4,3 seviyesinde ve bütçe dengesinin GSYİH'ye oranının ise -%2,7 olacağını tahmin etmiştir.

Mozambik'te Hükümet Ürün Etiketlerinin Portekizce Olması Gerektiğine Vurgu Yaptı

Ulusal Standardizasyon ve Kalite Enstitüsü (INNOQ) Genel Müdürü Geraldo Albazine, resmi dil olan Portekizce'de etiketlenmeyen tüm ithal ürünleri ulusal pazardan çıkarılması gerektiğini savundu. Mozambik mevzuatına göre etiketlemenin yerel dillerden birinde yapılması gerektiğini savunan Albazine, Portekizce'nin Mozambikli tüketiciler tarafından satın alınan ürünler hakkında açıklayıcı bilgi sağlaması gerektiğini ve iş dünyasına bu konuda kamu ile iş birliği yapma çağrısında bulundu. Böylece tüketicinin doğru kararlar almasının mümkün olabileceğini belirten Albazine; Portekizce etiketlemenin, Mozambik'te pazarlanan ürünler için bir uygunluk programı oluşturmak amacıyla hükümet tarafından oluşturulan önlemlerin bir parçası olduğunu ifade etti.

Mozambik'te Savunma Alanındaki Anlaşmalar Bakanlar Kurulunda Onaylandı

Mozambik'te son dönemde yeniden ivme kazanan terör olaylarının ardından Bakanlar Kurulu sözcüsü Ludovina Bernardo, 2023 yılında Kenya ve Türkiye ile yapılan savunma alanındaki iş birliği anlaşmalarının Bakanlar Kurulunca onaylandığını belirtti.

Terör olaylarının yeniden artış kaydetmesiyle Mozambik hükümetinin ilerleyen dönemde savunma alanında iş birliğine daha açık bir tutum sergilemesi beklenmektedir.

Portekiz Ekonomisi 2024 Öngörüsü

AB'nin Portekiz ekonomisine ilişkin yılın ilk değerlendirmeleri geçen hafta açıklanmıştır. Değerlendirmede, ekonominin 2023 yılının son çeyreğinde toparlandığı; Ön tahmine göre GSYİH'nın, önceki çeyrekte %0,2 küçüldükten sonra 2023'ün dördüncü çeyreğinde %0,8 (çeyrek) arttığı ve tüm yıl açısından ekonomik büyümenin, 2022'de %6,8 iken 2023'te %2,3'e düştüğü bildirilmektedir. Yavaşlama başlangıçta yüksek faiz oranlarının etkisiyle özel tüketim ve yatırım tarafından tetiklenirken yılın ikinci yarısında hem tüketim hem de yatırım toparlanmış dış turizmdeki zayıf büyüme ve mal ihracatındaki düşüş nedeniyle de net ihracatın büyümeye katkısı negatife dönmüştür.

Ana ticaret partnerlerinden gelen zayıf talep ışığında, ekonomik büyümenin 2024 yılı başında zayıf kalacağı ve sonrasında ancak kademeli olarak toparlanacağı öngörülmektedir. Tüm yıl açısından, GSYİH büyümesinin 2024'te %1,2 ve 2025'te %1,8 olacağı tahmin edilmektedir.

HİCP enflasyonu 2023'te önemli ölçüde yavaşlamış ve 2022'nin 4. çeyreğindeki (yıllık) %10,2'lik zirveden 2023-4. çeyrekteki %2,4'e (yıllık) gerilemiştir. Ülkede 2024 yılının ilk yarısında enerji sektöründeki baz etkiler ve temel gıda ürünlerinde normal KDV oranlarının yeniden uygulanmaya başlanmasıyla enflasyondaki düşüş sürecinin geçici olarak durması beklenmektedir.

Portekiz'de Online Satışların Gelişimi

Avrupa İstatistik Ofisinden yapılan açıklamada, pandemi nedeniyle hızlanan çevrimiçi ticaretin, Avrupa'da hız kazanmaya devam ettiği; 2022 yılında, Avrupa Birliği'ndeki (AB) şirketlerin neredeyse %23'ü internet üzerinden satış yaparken; Portekiz'deki şirketlerin sadece %18'inin

online satış yaptığı kaydedilmiştir. Portekiz bu sıralamada topluluk bloğunda beşinci en geri ülke konumunda olup Polonya ile berabere kalırken, onu Romanya (%12,9), Lüksemburg (%13,4), Bulgaristan (%15,1) ve Fransa (%16,8) takip etmiştir.

Cezayir Nihai Ürün Formunda Mermer Ve Seramik İthalatını Yasakladı

Cezayir Bankalar Birliği (ABEF) Cezayir’de mukim bankalara gönderdiği bir yazı ile; Cezayir Ticaret ve İhracatın Teşviki Bakanlığının talimatına binaen nihai ürün formundaki mermer ve seramik ürünleri için ithalat dosyası açılmaması gerektiğini bildirmiştir.

Cezayir’de Kamu Arazilerinin Yerli Ve Yabancı Yatırımcılara Tahsis Başvuruları 8 Şubat 2024 Tarihi İtibariyle Başlayacak

16.11.2023 tarih ve 73 sayılı Cezayir Resmi Gazetesi’nde yayımlanan 23-17 sayılı Kanun’a göre kamunun mülkiyetinde bulunan araziler (OSB’ler, turistik araziler, teknoloji parkları, kamu iştiaklerinin mülkleri, ticari faaliyetlere dönük inşaat arazileri vb.) yerli ve yabancı yatırımcıların yatırım amaçlı kullanımı (endüstriyel, turistik veya şehirleşme yatırımlarında) için en az 33 yıllığına tahsis edilebilecektir.

Bu arazilerin tahsisi için Cezayir Yatırımın Teşviki Ajansı (AAPI) görevlendirilmiş olup, yatırımcıların bu Ajansa elektronik ortamda başvuru yapması gerekmektedir.

Cezayir Yatırımın Teşviki Ajansı: <https://aapi.dz/>

İlgili birincil mevzuatın tümü için:

<https://www.joradp.dz/FTP/JO-FRANCAIS/2023/F2023073.pdf>

İlgili ikincil mevzuatın tümü için:

<https://www.joradp.dz/FTP/JO-FRANCAIS/2023/F2023085.pdf>

Şili'de Bakır Üretimi Son 20 Yılın En Düşük Seviyesinde

Şili Ulusal Bakır Komisyonu - COCHILCO tarafından Şubat ayında yayınlanan aylık faaliyet bülteninde, 2023 yılında Şili'de toplam bakır üretiminin önceki yıla kıyasla %1.4 oranında düştüğü, bu düşüşün ülkede son 20 yılda kaydedilen en büyük düşüşe denk geldiği, bunda ise en büyük payın Ulusal Bakır İşletmesi CODELCO'da bakır üretiminde görülen %8.3 düzeyindeki azalış kaynaklı olduğu tespitlerine yer verilmiştir.

CODELCO'nun bakır üretimindeki azalışta son yıllarda maden yatırımları ve projelerindeki aksamaların, dolayısıyla da cevher kalitesindeki düşüşün etkisi olduğu vurgulanmıştır.

Geçtiğimiz Aralık ayında kredi derecelendirme kuruluşu S&P Global Ratings, CODELCO'nun kredi notunu A'dan BBB+'a düşürmüş olup bu değerlendirmede esasen, anılan şirketin üretim performansındaki gerilemenin şirketin borçlarındaki ve giderlerindeki artışa yol açması etkili olmuştur. Şirketin doğrudan maliyetleri enflasyon, yüksek işletme harcamaları ve düşük bakır üretimi nedeniyle 2022'ye göre %29 artmıştır. Ancak şirket yönetimi, dünyada yaşanan enerji dönüşümü sayesinde 2024 yılından itibaren toparlanmaya başlayacaklarını belirtmiştir.

Bununla birlikte, halen CODELCO'nun 12 milyon ABD dolarına denk gelen günlük karlılık düzeyi ile Şili'nin en iyi işletmesi olmaya devam ettiği vurgulanmıştır.

Slovenya 2023 Büyüme Verileri Açıklandı

Slovenya 2023 yılında %1,6 GSYİH büyümesi kaydetmiştir. İstatistikçilerin geçen yıla ilgili ilk tahminine göre yapılan bu açıklamada gayrisafi sabit sermaye oluşumu ve hane halkı nihai tüketimi büyümeye olumlu katkıda bulunurken, stoklardaki düşüş olumsuz katkıda bulunmuştur. İhracat %2,0, ithalat %5,1 azalmıştır. Dış ticaret fazlası GSYİH büyümesine 2,8 yüzde puan katkıda bulunmuştur. Öte yandan Avrupa Komisyonu tarafından 2024 kış ekonomik tahmininde, Slovenya'nın gayri safi yurt içi hasılasının (GSYH) bu yıl %1,9 ve 2025'te %2,7 artacağını açıklanmıştır.

Slovenya Hükümeti, Yabancı Yatırımcıların Teşviklerden Daha Kolay Yararlanmasını Sağlayacak Yasa Değişiklik Teklifini Ve Sektörel Düzenlemeleri Kabul Etti

Hükümet, Yatırım Teşvik Yasası'nda, AB üyesi ülkelerde kayıtlı yabancı şirketlerin en geç teşvikin ödendiği tarihte Slovenya'da kayıt işlemlerini tamamlamak kaydıyla Slovenya'da teşviklerden yararlanabileceğini öngören değişiklikleri kabul etmiştir. Hükümet, bunun bürokrasiyi azaltmaya yönelik bir adım ve yabancı yatırımcıların Slovenya'ya yatırım yapmaları için ek bir teşvik olduğunu açıklamıştır. AB mevzuatındaki değişikliklerin ardından önerilen değişiklikler, bir yatırımcının Slovenya'da henüz kayıtlı bir şirketi veya yabancı bir şirketin yan kuruluşu bulunmasa bile AB üyesi ülkelerde bulunan şirketler için şirketin veya bağlı ortaklığın en geç teşvikin ödendiği tarihte kayıt işlemlerini tamamlamış olması koşuluyla yatırım teşvik için başvuruda bulunabileceğini ortaya koymaktadır. Üçüncü ülkelerdeki yatırımcıların ise yatırım teşvikine başvurmadan önce Slovenya'da bir şirket kurması veya tescil ettirmesi gerekecektir.

Bunun yanı sıra mevcut yasada yabancı yatırım teşvikinden yararlanamayan sektörlerden enerji üretimi ve dağıtımının kapsamı genişletilerek bunlara enerji depolama ve iletimini de eklenmesi ayrıca linyit ve geniş bant sektörlerinin de bu kapsama alınması teklif edilmektedir. Diğer taraftan gemi inşası ve sentetik elyaf endüstrisi bu listeden çıkarılarak teşvik verilebilecek statüsüne geçirilmektedir.

Karadağ: Podgoritsa-Ankara Direk Uçuş Seferleri Başladı

Düşük maliyetli havayolu Pegasus Havayolları, Podgorica - Ankara güzergahında Pazartesi ve Cuma günleri sefer yapacak.

"Gelen ve giden uçuşlarda tüm koltukların dolu olmasından mutluyum. Bu, Türkiye ve Karadağ vatandaşlarının karşılıklı çıkarlarını ifade ediyor. Bu sayede ülkelerimiz arasındaki ticari ve turistik bağları güçlendiriyoruz. Yaz aylarında Sezonda daha da fazla uçuş bekliyoruz" dedi Türk Büyükelçisi. Karadağ'da bugün Pegasus Havayolları'na inen ilk uçağı Türkiye Büyükelçisi Barış Kalkavan karşıladı.

Karadağ Havalimanı Yönetim Kurulu Başkanı Eldin Dobardžić, Karadağ ile Türkiye arasındaki hava bağlantılarının güçlendirilmesinin önemine değindi.

"Ankara-Podgorica arasındaki uçuş tarihi sayılabilir. Podgorica'nın İstanbul'a son derece bağlı olduğu biliniyor ancak bugün itibarıyla Ankara'dan iş dünyasının ve siyasi elitlerin de Podgorica'ya direkt hattı var. Özellikle önemli olan, Yeni hatlar yaz sezonunun resmi

başlangıcından önce açılıyor ve bu tüm parametreler açısından bir rekor olacak" dedi Dobardžić.

Karadağ Havalimani İş Denetleme ve Kontrol Servisi Başkanı Nikola Bulatović, Pegasus Havayolları'nın 1 Şubat'ta İzmir - Podgorica güzergahını açtığını, daha önce de İstanbul - Podgorica güzergahında faaliyet gösterdiklerini söyledi.

Bulatović, "Podgorica ile Ankara arasında doğrudan bir hat kurulması, mükemmel devletlerarası ilişkilerin mantıksal bir sonucudur ve iki şirket olan Karadağ Havaalanı ile Pegasus Havayolları arasındaki iş birliği de buna bir örnektir" dedi.

Karadağ'ın Dış Ticaret Açığı 3 Milyar Avroyu Aştı

Karadağ İstatistik Kurumun (Monstat'ın) ön verilerine göre geçen yıl Karadağ'ın toplam dış ticareti 4,48 milyar avro olarak gerçekleşti; bu, 2022 yılına göre yüzde 5,9 daha fazla. İhraç edilen malların değeri ise yüzde 3,7 veya 26 milyon daha az olan 674,3 milyon avro oldu. 2022'ye göre ise ithalat 3,807 milyar avroya ulaştı ve 2022'ye göre yüzde 7,7 yani 274 milyon avro arttı.

Monstat, "İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşti ve bu oran, yüzde 19,8'e ulaştığı karşılaştırmalı döneme göre daha düşük" dedi.

İthalatın büyümesinde en büyük etkiyi 274 milyon euro ile gıda, makine ve ulaşım araçları oluşturdu. Gıda ve canlı hayvan ithalatı 2023 yılında 744,5 milyon euroya ulaştı; bu da 108 milyonluk, yani yüzde 17 artışa denk geliyor.

Et ve et işleme ithalatı 32 milyon, yani yüzde 22,8 artarak 172,6 milyon euroya ulaştı. Sebze ve meyve ithalatı ise 2022 yılına göre neredeyse 23 milyonluk bir artışla yaklaşık 113 milyona ulaştı.

İçecek ithalatı ise bir önceki yıla göre 25 milyonluk artışla 115,4 milyona çıktı.

İthalatta en büyük düşüş 223 milyon euroyla, yani yüzde 36,2 ile mineral yakıtlar ve madeni yağlarda kaydedildi. Elektrik ithalatında ise yüzde 72,1 ile 150 milyon euroluk düşüş yaşandı. Geçen yıl 58,45 milyon elektrik ithal edildi, 2022'de ise neredeyse 210 milyon.

Demir dışı metallerin ihracatında da yüzde 47,3 oranında düşüş kaydedildi. Geçen yıl alüminyumun da aralarında bulunduğu demir dışı metal ithalatı 74,6 milyon adet olarak gerçekleşti.

Kimyasal ürünler ithalatı ise 75 milyonluk artışla 421,6 milyona ulaştı. Bu kategoride ithalatta en büyük artış 50 milyon dolarla tıbbi ve eczacılık ürünlerinde kaydedildi. Geçen yıl 191,5 milyon liralık tıbbi ve eczacılık ürünü ithalatı yapıldı.

İthal makine ve taşıma cihazlarının değeri ise neredeyse yüzde 25 yani 175 milyonluk bir artışla 885 milyon dolar oldu. Bu kategorideki büyümeye en büyük etki, geçen yıl 2022 yılına göre 100 milyon daha fazla olan karayolu taşıtları ithalatı oldu. Karayolu taşıtları ithalatı 2023 yılında 330 milyon adet olarak gerçekleşti.

Geçen yıl giyim ithalatında 19 milyon, ayakkabı ithalatında da 12 milyon artış yaşandı.

26 milyon adet azalan ihracata gelince, asıl sebebin alüminyumda bulunması gerekiyor. Demir dışı metallerin ihracatı 104 milyon düşüşle "sadece" 67,4 milyon Euro'ya ulaştı.

Elektrik ihracatı yaklaşık 37 milyon artarak 206,8 milyon euroya ulaştı. İçecek ihracatı neredeyse yüzde 100 artarak 35,3 milyon avroya ulaşırken, yakıt hariç hammadde ithalatı 91,7 milyondan 77 milyon avroya geriledi. Tıbbi ve farmasötik ürünlerin ihracatı da 33,1 milyondan neredeyse 41 milyon avroya yükseldi.

Karadağ İşverenler Birliği İle Karadağ Türk Ticaret Odası Arasında İşbirliği Anlaşması İmzalandı

Karadağ İşverenler Sendikası Başkanları, Prof. Dr. Vasilije Kostić ve Karadağ Türk Ticaret Odası Başkanı Burhan Genç, iki iş dünyası derneği arasında iş birliğine ilişkin bir anlaşma imzaladı.

Anlaşmayı imzalayanlar, "Canlandırıcı bir iş ortamı yaratma konusunda Hükümetle ortak olmak istiyoruz, çünkü iş dünyasının güçlendirilmesi yalnızca ekonominin değil, bir bütün olarak toplumun da gelişmesine katkıda bulunur." dediler.

Törene, Türkiye Cumhuriyeti'nin Karadağ Büyükelçisi Barış Kalkavan'ın da katıldığı, İTC Yönetim Kurulu Başkanı Jovan Lekić ve İTC Yönetim Kurulu üyeleri Nazif Cungu ve Miloş Goluboviç'in daha fazla ekonomik kalkınmanın yöntemlerini tartıştığı görüldü.

Karadağ ile Türkiye arasında ticaret ve yatırımın kolaylaştırılması, ortak iş misyonları, konferanslar ve çalıştaylar düzenlenmesi, iş fırsatları ve pazar eğilimleri hakkında bilgi alışverişinde bulunulması, Karadağ veya Türkiye pazarına girmek isteyen şirketlere destek sağlanması, ortak girişimlerin ve stratejik ortaklıkların geliştirilmesinin teşvik edilmesi Her iki ülkeden şirketler arasında Karadağ ve Türkiye'de elverişli bir iş ortamının geliştirilmesine katkıda bulunmak, imzalanan Anlaşmanın temel hedefleri arasında yer alıyor.

Kostić, "Karadağlı şirketler için Anlaşmanın imzalanması, üyelerimiz arasındaki ve aynı zamanda iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin iyileştirilmesine yönelik bir başka adımdır" dedi.

Genç'e göre iş birliği, Türk ve Karadağlı iş adamları arasındaki ilişkilerin gelişmesini sağlayacak.

Muhataplar, iş birliğinin faydalarının çok yönlü olacağı konusunda mutabakata vardı.

Anlaşmayı imzalayanlar, "Çok büyük potansiyeller var, bu fırsatları nasıl kullanacağımız artık bize bağlı" diyerek, şu anda Karadağ'da 5 binin üzerinde Türk şirketinin bulunduğunu ve bunun önemli bir potansiyel olduğunu vurguladılar.

Colangeli: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (EBRD) Önceliği Sırbistan'dır, Enerjiye Odaklanın

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (EBRD) Batı Balkanlar Direktörü Matteo Colangeli, Politika ile yaptığı röportajda Banka'nın 2023 yılında Sırbistan'a yaklaşık 850 milyon Avro değerinde yatırım yaptığını, bu rakamın 2022 yılına göre %30 artış göstererek ülkeyi ilk beş pazar sıralamasına dahil ettiğini açıklamıştır. EBRD'nin Sırbistan'a, kişi başına veya GSYH başına herhangi bir büyük ekonomiden daha fazla yatırım yaptığını, bunun da Bankayı 348 projede yaklaşık 9 milyar Avro ile Sırbistan'da önde gelen bir yatırımcı haline getirdiğini belirtmiştir. Bahsi geçen fonların neredeyse yüzde 70'i kurumsal krediler, sermaye yatırımları, proje finansmanı ile küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik kredi limitleri yoluyla özel sektöre tahsis edilmiştir.

Colangeli ayrıca, mevcut portföyün neredeyse yarısının enerji ve altyapı yatırımlarından oluştuğunu ifade etmiştir. Geçen kış Ukrayna'daki savaşın tetiklediği enerji krizi sırasında EPS'e yardım etmek için verilen 300 milyon Avro'luk likidite kredisi başta olmak üzere enerji sektörüne özellikle dikkat çekmiştir. Bankanın halihazırda 94 megawattlık yeni bir rüzgar santralini finanse ettiğini ve yakında Vlasina Hidroelektrik Santrallerinin yeniden inşası için 67 milyon Avro'luk bir kredi imzalayacağını da sözlerine eklemiştir. Colangeli'ye göre, yakında 10 belediyede yenilenebilir enerji kaynaklarının bölgesel ısıtma sistemlerine entegre edilmesi için 30 milyon Avro değerinde finansman sağlanacaktır.

Colangeli, EBRD'nin, yüksek hızlı Belgrad-Niş demiryoluna yönelik 550 milyon Avro'luk kredi de dahil olmak üzere, karayolu taşımacılığında demiryolu taşımacılığına geçişe verdiği desteğin

de altını çizmiştir. Özellikle ülkedeki daha az gelişmiş bölgelerin yanı sıra kadın ve genç girişimcilerin liderliğindeki girişimlere odaklanmaya devam edeceklerini de ifade etmiştir.

Özbekistan'da Farmakolojik Denetim Sistemi Oluşturulacak

“İlaç endüstrisini düzenlemeye yönelik ek önlemler hakkında” Cumhurbaşkanı Kararnamesi kabul edildi (23 Ocak 2024 tarih ve UP No. 20 sayılı).

Kararnameye göre 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren:

- İlaçların ve tıbbi ürünlerin üretimi, toptan ve perakende satışı ile uğraşan kuruluşlar, devlet denetiminin uygulanmasına ilişkin özel kuralların geçerli olduğu, nüfusa garantili kalite, güvenlik ve etkililiğe sahip ilaç ve tıbbi ürünler sağlamaktan sorumlu kuruluşlar olarak kabul edilir;
- İlaç kullanımıyla ilişkili potansiyel tehditlerin hızlı bir şekilde tanımlanmasını ve zamanında yanıt verilmesini amaçlayan, uluslararası standartların gerekliliklerine dayanan farmakolojik denetim sistemi oluşturuluyor;
- İlaç ve tıbbi ürünlerin üretimi, toptan ve perakende satışı ile uğraşan kuruluşlarda, yetkili kuruluşa yılda en fazla bir kez bildirimde bulunarak kendilerine verilen lisansların gerekliliklerine uygunluğun denetlenmesine yönelik prosedür getiriliyor;
- Televizyon ve radyo kanallarında ilaç ve besin takviyelerinin reklamını yapmak amacıyla geliştirilen içeriklerin Sağlık Bakanlığı'nın görüş raporu alınarak yayınlanır;
- İlaç ve tıbbi ürünlerin depolanması için yeni gümrük ve serbest depoların oluşturulması "İyi Depolama Uygulamaları - GSP" gerekliliklerine uygun olarak yapılmak zorundadır (Uzdaily.uz)

Özbekistan Malların Gümrük Vergisiz İthalatı Limiti Düşürülebilir

Özbekistan vatandaşlarının ülkeye yürüyerek veya otomobille girişlerinde gümrük ücreti ödemedi mal ithal edebilmelerine ilişkin prosedürde değişiklik yapılabilir.

Şu anda, 2018 yılındaki kararına göre, bireyler tarafından gümrük vergisi olmaksızın mal ithalatına ilişkin aşağıdaki sınırlı normlar oluşturulmuştur:

- Gümrük sınırını uluslararası havalimanlarından geçerken - 2000 ABD doları tutarında;
- Gümrük sınırını demiryolu ve nehir geçiş noktalarından geçerken - 1000 ABD doları tutarında;
- Gümrük sınırını otoyol (yaya) kontrol noktalarından geçerken - 300 ABD doları tutarında;
- Bir takvim ayı içerisinde uluslararası posta ve kurye gönderileri ile kişilerin adresine ulaşan mallar için 1.000 ABD Doları tutarında.

Kun.uz'un kaynağına göre, gümrük sınırını karayoluyla (yaya yolu) geçerken gümrük vergisi olmadan mal ithalatı miktarının 300 dolardan 100 dolara düşürülmesi konusu tartışılıyor.

Ayrıca gümrük vergisi alınmaması için başka bir koşul da getirilebilir, buna göre vatandaşın en az 2 gün sınır dışında yaşamış olması gerekecek (Kun.uz)

Özbekistan, 2023'Te Çin Ve Rusya İle Ticaret Hacmini Arttırırken, Komşularıyla Ticaret Hacmini Azalttı

İstatistik Ajansı verilerine göre, iki yıl sonra, 2023'ün sonu itibariyle Çin, Özbekistan'ın ana ticaret ortağı olarak yeniden Rusya'nın yerini aldı.

Çin ile ticaret hacmi hızla 1,5 kat artarak 9,06 milyar dolardan 13,7 milyar dolara çıktı. Özbek ürünlerinin Çin pazarına ihracat hacmi yüzde 6,4 azalarak 2,46 milyar dolara gerilerken, Çin'den yapılan ithalat ise 1,7 kat artarak 11,26 milyar dolara çıktı.

Rusya ticaret ortakları arasında ikinci sıraya geriledi. Ticaret cirosu %5,3 artışla (2022'de %22,9 büyüme) — 9,38 milyar dolardan 9,88 milyar dolara çıktı. Rusya Federasyonu'na ihracat sadece yüzde 5 (%46,8) artışla 3,3 milyar dolara yükselirken, ithalat ise yüzde 5,55 (%13,7) artışla 6,58 milyar dolara çıktı.

Kazakistan ile ticaret, salgının ortaya çıktığı 2020'den bu yana ilk kez düştü. Geçen yıl ticaret hacmi yüzde 5,4 düşüşle 4,6 milyar dolardan 4,4 milyar dolara geriledi. Hem ithalat (3,03 milyar dolar) hem de ihracat (1,37 milyar dolar) azaldı. 2020 yılında ise 5 milyar dolara ulaşması planlanıyordu. Yılın başında Özbekistan ve Kazakistan'ın ticaret engellerini ortadan kaldırmak için bir çalışma grubu oluşturduğu bildirilmişti.

Bir diğer komşu ülke olan Kırgızistan'la da ticaret göstergelerinde düşüş gözleniyor. Geçen yılın sonunda hacim %24,5 düşüşle 953,4 milyon dolara geriledi, bu 2021 yılına göre bile daha düşük, bunun sonucunda ülke ana ticaret ortakları listesinde 6. sıradan 9. sıraya geriledi. Bunda

esas olarak Özbekistan'dan yapılan mal ihracatındaki düşüş (eksi yüzde 35,7) - 631,5 milyon dolar etkili oldu, Kırgızistan'dan yapılan ithalat ise tam tersine (yüzde +14,6) 321,9 milyon dolar arttı. Ülkeler 2022 yılında ticaret hacmini 2 milyar dolara çıkarmayı planlamıştı.

Türkiye ile ticaret hacmi üst üste ikinci yıl (2022'de eksi %0,8, 2023'te eksi %8,34) düşmeye devam ederek, 3,1 milyar dolar oldu. İhracatın azalması (eksi %24) fonunda Türk mallarının ithalatı (+%6) artıyor.

Brezilya'da Firmaların Adli Tedbire Başvurma Taleplerinin Sayısı 2023 Yılında %70 Arttı

Adli tedbir taleplerinin sayısı 2023'te 2022'ye kıyasla %68,7 artış kaydetti; bu, Serasa Experian tarafından 2005'ten bu yana ölçülen tarihi serinin başlangıcından bu yana dördüncü en büyük artış ve 2020'den bu yana en yüksek seviye oldu.

Geçtiğimiz yıl 135'i büyük şirket, 331'i orta ölçekli şirket ve 939'u mikro ve küçük şirket olmak üzere 1.405 şirket tedbir talebine başvurdu. Adli tedbir talebinde bulunan şirketler arasında Americanas ve Brezilya'da Starbucks, Eataly ve Brazil Airport Restautantes gibi markaların sahibi SouthRock Capital de yer alıyor.

2023 yılında adli kurtarma taleplerinin çoğunluğundan 651 taleple hizmetler sektörü sorumlu oldu.

İflas başvuruları da 2023'te arttı: 2022'de yapılan 866 başvuruya kıyasla %13,5 artışla 983 başvuru yapıldı. Mikro ve küçük şirketler 546 taleple artışa neden olurken, bunu orta ölçekli

şirketler (231) ve büyük şirketler (206) takip etti. En çok talepte bulunan sektör ise hizmetler sektörü oldu.

(<https://www.folhape.com.br/economia/numero-de-pedidos-de-recuperacao-judicial-tem-alta-de-quase-70-em/315260/>)

Brezilya'da 19 Milyar R\$ Tutarındaki Mali Teşvik, Daha Az Çevre Kirliliği Yaratarak Üretilen Arabaları Daha Ekonomik Hale Getirebilir

Ulusal Yeşil Hareketlilik Programı (Mover), 2024 yılında otomotiv sektöründe öne çıkan bir programdır. Geçen yılın sonunda onaylanan bir Geçici Tedbir ile, teşvik amacıyla beş yıl boyunca 19 milyar R\$ tutarındaki mali teşviğin fayda yaratması beklenmektedir. Yeni tedbirle, daha ekonomik hale getirilebilecek araçların sürdürülebilir gelişiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Örneğin enerji verimliliği, karbonsuzlaştırma ile araştırma ve üretime yatırımla ilgili bir dizi gerekliliği yerine getiren şirketler için vergi tahsilatı daha az olacaktır. Program neo-sanayileşmeyi, küresel rekabetçiliği ve teknolojik gelişmeyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Sonuç, daha ekonomik ve daha az çevreyi kirleten bir otomobildir.

İzlenecek yeni politikayla; farklılaştırılmış vergi oranları getirilerek nihai fiyatların düşüşü sonrasında tüketimin teşvik edilmesi suretiyle üretimin artması ve artan üretimin fiyat düşüş eğilimini desteklemesi öngörülmektedir. Yine de fiyatların düşüş gösterip göstermeyeceğinin pratikte ortaya çıkacağı değerlendirilmektedir.

(<https://www.hojemais.com.br/maringa/noticia/geral/incentivo-financeiro-de-r-19-bi-pode-baratear-carros-produzidos-com-menos-poluicao>)

Brezilya'da Hükümetin Vergi Geliri Ocak 2024 Yılında Rekor Kırdı

Brezilya Federal Gelir İdaresi (RFB) tarafından açıklanan verilere göre, federal vergi tahsilatı 2024 yılı Ocak ayında 280,6 milyar R\$'a ulaştı ve önceki yılın aynı dönemine göre %6,6 oranında gerçek bir artış kaydetti.

Federal Gelir İdaresi'ne göre, özel fonlara uygulanan vergi Ocak ayında 4,1 milyar R\$'a ulaştı. Enflasyon düzeltilmesi olmadan ise vergi gelirleri Ocak ayında %11,48 arttı.

(<https://valorinveste.globo.com/mercados/brasil-e-politica/noticia/2024/02/22/arrecadacao-do-governo-com-impostos-bate-recorde-em-janeiro.ghtml>)

Slovakya'nın 2023 Yılı Ocak-Kasım Dönemi Dış Ticaret İstatistikleri

2023 yılının Ocak-Kasım dönemine ilişkin yayımlanan detaylı dış ticaret istatistiklerine göre, mal ihracatı 2022 yılının aynı dönemine göre %5,9 artarak 100,8 milyar Avro'ya ulaşırken, mal ithalatı %2 azalarak 96,4 milyar Avro'ya gerilemiştir. 2023 Ocak-Kasım döneminde Slovakya, 4,5 milyar Avro dış ticaret fazlası vermiştir.

2023 Ocak-Kasım döneminde Slovakya'nın en fazla ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla Almanya (21,2 milyar €, %21), Çekya (12,1 milyar €, %12), Polonya (7,4 milyar €, %7,4), Macaristan (7,1 milyar €, %7,1), Fransa (5,3 milyar €, %5,3), Avusturya (5,2 milyar €, %5,2), İtalya (4,5 milyar €, %4,5), ABD (4,5 milyar €, %4,4) İngiltere (4,4 milyar €, %4,3), ve Çin'dir (2,7 milyar €, %2,6).

Mal bazında en yüksek ihracat binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlarda (28,6 milyar €, %28), karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlarda (6 milyar €, %6), telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlarda (4,2 milyar €, %4), monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazlarında (3,2 milyar €, %3), kauçuktan yeni dış lastiklerde (2 milyar €, %2) ve izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolarında (1,7 milyar €, %2) kaydedilmiştir.

Aynı dönemde Slovakya'nın en fazla ithalat yaptığı ülkeler ise sırasıyla Almanya (13,9 milyar €, %14,4), Çekya (9,7 milyar €, %10,1), Çin (7,1 milyar €, %7,4), Polonya (5,7 milyar €, %5,9), Güney Kore (5,4 milyar €, %5,6), Macaristan (5 milyar €, %5,2), Rusya (4,1 milyar €, %4,2), Vietnam (3,9 milyar €, %4), İtalya (3,2 milyar €, %3,3) ve Fransa'dır (2,9 milyar €, %3).

Mal bazında en yüksek ithalat ise karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlarda (12,7 milyar €, %13), telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus

diğer cihazlarda (4,7 milyar €, %5), binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlarda (3,2 milyar €, %3), petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlarda (2,7 milyar €, %3), izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolarda (2,2 milyar €, %2) kaydedilmiştir.

Türkiye'nin, Slovakya'nın 2023 Ocak-Kasım dönemi ihracatındaki payı %1,09'dur. Slovakya'nın Türkiye'ye ihracatı 1,05 milyar Avro iken, Türkiye'den ithalatı 882,3 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, Slovakya ile Türkiye arasındaki dış ticaret hacmi 1,93 milyar Avro'dur. İki ülke arasındaki dış ticaret dengesi ise 166,6 milyon Avro ile Slovakya'nın lehine gerçekleşmiştir.

2023 yılının ilk 11 ayında Slovakya'nın Türkiye'ye ihracatında ilk on ürün grubu, Türkiye'ye toplam ihracatın %64'ünü oluşturmakta ve ürün bazında yoğunlaşma görülmektedir. Başlıca ürün grupları sırasıyla binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (%31), kauçuktan yeni dış lastikler (%11), merkezi ısıtma kazanları (%6), elektrik motorları ve jeneratörler (%3), monitör ve projektörler, televizyon alıcı cihazlarıdır (%3).

Slovakya'nın Türkiye'den ithalatında ilk on ürün grubu Türkiye'den ithalatın %37'sini oluşturmakta ve ihracata göre ürün bazında yoğunlaşma daha düşük, çeşitlenme daha yüksektir. Slovakya'nın Türkiye'den ithalatında en önemli ürün grupları ise sırasıyla binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (%11), karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar (%5), kauçuktan yeni dış lastikler (%3), alüminyum saclar, levhalar, şeritler (%3), ve traktörlerdir (%3).

Gabon Geçiş Dönemi Ulusal Kalkınma Planı

Gabon'da 30 Ağustos 2023'te yaşanan askeri müdahalenin ardından göreve gelen Geçiş ve Kurumların Restorasyonu Komitesi (CTRI) iddialı kalkınma programını açıkladı. Geçiş Dönemi Ulusal Kalkınma Planı (Plan National de développement pour la Transition- PNNT-) olarak adlandırılan bu program önceki programların geniş hatlarını devam ettirmekte ve özellikle altyapı, sosyal ve kurumsal kalkınma açısından yeni açılımlar içermektedir.

2024-2026 yılları arasında uygulanması planlanan Geçiş Dönemi Ulusal Kalkınma Planı, üç yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Planın temel amacı, Geçiş Hükümeti'nin öncelikli eylemleri için bir çerçeve oluşturarak, Geçiş Dönemi Başkanı ve Devlet Başkanı Tuğgeneral Brice Clotaire OLIGUI NGUEMA'nın liderliğindeki Geçiş ve Kurumların Restorasyonu Komitesi'nin (CRTI) vizyonunu somut adımlara dönüştürmektir. Plan, sosyo-ekonomik kalkınma üzerinde yüksek etkiye sahip yapısal projelerin uygulanmasına odaklanarak ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Plana göre CTRI, Libreville 2 (yeni bir başkent inşası), Gabon halkının gerçeklerine uyarlanmış sosyal konutların inşa edilmesi, bir Kalkınma Bankası kurulması, petrol şirketi Assala'nın devralınması, yeni bir ulusal havayolu ve Andem'de bir havaalanı kurulması, karayolu ağının ve otoyolların inşası ve rehabilitasyonu, on il havaalanının rehabilitasyonu vb. projelere öncelik vermektedir.

Filipinler'de Liman Modernizasyonu Projeleri Hız Kazandı

Filipin Liman İdaresi (PPA) tarafından limanların modernizasyonu için 2024 yılında 3,5 milyar Filipin Pezosu (yaklaşık 63 milyar ABD Doları) ödenek ayrıldığı açıklandı.

Özellikle, Kızıldeniz'de yaşanan lojistik sorunlarının etkileri ve diğer dış aksaklıkların yerel liman endüstrisi üzerindeki artan baskılarına bağlı olarak limanların faaliyetlerinde teknik modernizasyona gidilmesi gerektiği belirtilerek açılacak ihalelerin firmalar tarafından takip edilmesinin faydalı olacağı ifade edildi.

2024 yılında Filipinler'in liman trafiğinde %7,5 oranında artış beklendiği ve 291 milyon metrik ton taşıma kapasitesine ulaşılacağı açıklanırken, dünyada devam eden bölgesel sorunlara bağlı olarak Filipinler'den Avrupa ve bölge ülkelere lojistik maliyetinin %15 oranında artacağı, trafik kaynaklı olarak da taşıma sürelerinin 10 gün gecikmeli olabileceği belirtildi. Bu kapsamda, 79 limanda teknik modernizasyon başlatıldığı ifade edildi.

Filipinler Bölgesel 2 Serbest Ticaret Anlaşmasında Revizyon Protokolünü İmzaladı

Filipin Filipinler ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği) bünyesinde, halihazırda yürürlükte olan ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda serbest ticaret anlaşmasını geliştirecek bir protokolün ve yine hali hazırda yürürlükte olan ASEAN-Hong Kong-Çin serbest ticaret anlaşmasında değişiklik yapacak protokolün 14 Şubat 2023 tarihinde Filipin Ticaret ve Sanayi (DTI) Bakanı Alfredo PASCUAL tarafından imzalandığını duyurdu.

Bu kapsamda, ilgili protokoller ile mevcutta yürürlükte olan serbest ticaret anlaşmalarında değişiklik yapacak çalışmaların Filipinler tarafından başlatıldığı ve 2024 yılı üçüncü çeyreğine kadar tamamlanarak imza aşamasına getirileceği ifade edildi.

Buna göre, ASEAN-Yeni Zelanda-Avustralya arasında mevcut olarak devam eden serbest ticaret anlaşmasına, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (SME) üye ülkeler arasında iş birliğini geliştirecek hükümler, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yönelik karşılıklı işbirliği ve üye ülkeler arasında kamu altyapı ve modernizasyonunda işbirliği hükümlerinin eklenmesine yönelik çalışmaların başlatıldığı bildirildi.

Yine, ASEAN-Hong Kong serbest ticaret anlaşmasına ek olarak, mal ticareti ve gümrük prosedürleri faslı kapsamında, insani krizler sırasında temel malların ticaretinin kolaylaştırılmasını ve bölgedeki ticari malların ticaretini artırmak için tarife dışı önlemlerle ilgili konuların ele alınmasını içeren yeni mekanizmalar için çalışmalar yürütüleceği belirtildi. DTI, diğerlerinin yanı sıra profesyonel hizmetler, eğitim, ulaşım, inşaat, turizm ve bankacılık hizmetleri sektörleri için anlaşmanın "Hizmet Ticareti" bölümünde değişiklikler yapılacağını kaydetti.

<https://mb.com.ph/2024/2/15/dti-approves-revisions-to-asean-australia-nz-asean-hong-kong-ft-as>

ASEAN-Hong Kong-Çin Serbest Ticaret Anlaşmasına ilişkin hali hazırda yürürlükte olan anlaşmaya ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki linkte yer almaktadır. İlgili değişikliklerin önümüzdeki dönemde bu link üzerinde yayımlanacağı belirtilmiştir.

<https://www.tid.gov.hk/english/ita/fta/hkasean/index.html>

Yine, Asean-Avustralya-Yeni Zelanda arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması için gerekli bilgiler ve gerçekleştirilecek revizyonların önümüzdeki dönemde aşağıdaki linkte yayımlanacağı belirtilmiştir.

<https://aanzfta.asean.org/>

İtalya'da Yeşil Mutabakat (Green Deal) Kapsamında Endüstriyel Süreçlerde Hidrojen Kullanımına Yönelik Yatırım Destek Programı

İtalya Ulusal Haber Ajansı ANSA'da yayımlanan bir habere göre, Avrupa Komisyonu, Yeşil Mutabakat (Green Deal) doğrultusunda sıfır emisyonlu ekonomiye geçişi teşvik etmek amacıyla endüstriyel süreçlerde hidrojen kullanımına yönelik yatırımları desteklemek için 550 milyon avroluk İtalyan devlet yardımı programına yeşil ışık yaktı.

Brüksel'den verilen onay, yeşil geçişi hızlandırmak ve fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltmak için kilit sektörlerdeki tedbirleri desteklemek üzere Komisyon'un 9 Mart 2023 tarihinde kabul ettiği devlet yardımlarına yönelik geçici kriz ve geçiş çerçevesinin bir parçası olarak verildi.

Söz konusu tedbir, doğrudan sübvansiyonlar şeklinde, enerji kaynağı veya üretim süreçleri için hammadde olarak fosil yakıtlara bağımlı olan şirketleri hedef alacaktır. Uygun projelerin, üretim süreçlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarında en az %40'lık bir azalmaya ya da enerji tüketiminde bugüne kıyasla en az %20'lik bir azalmaya yol açması öngörülmektedir. Şirketlerin uygun olabilmeleri için fosil yakıt kullanımından yenilenebilir hidrojene geçmeleri gerekmektedir ve bu yatırımları üretim süreçlerini elektrikleştirmek veya enerji verimliliklerini önemli ölçüde artırmak için yapılan yatırımlarla birleştirebilirler. Komisyon, İtalya tarafından önerilen tedbiri inceledikten sonra, İtalyan planının yeşil geçişi hızlandırmak ve REPowerEU planının ve Yeşil Anlaşma iş planının uygulanması için önemli olan belirli ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesini kolaylaştırmak için gerekli, uygun ve orantılı olduğu sonucuna varmıştır. (https://www.ansa.it/europa/notizie/qui_europa/2024/01/30/ok-dalla-commissione-allitalia-per-550-milioni-di-aiuti-per-uso-dellidrogeno_488276ac-b984-48c1-ae16-aa1a74d0c1a2.html), (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_507)

Çek Hükümetinden Çelik Firmasına Yeşil Dönüşüm Desteği

Çek Cuhuriyeti Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın teklifi üzerine hükümet, Třinecké železářny (Moravia Steel) şirketinin rekabet gücünü artırmaya katkıda bulunacak sürdürülebilir bir üretim yöntemine geçiş çabalarını desteklemek üzere bir mutabakat zaptını onaylamıştır.

Mutabakat zaptının, bahse konu firmanın yanı sıra, Çekya'nın Moravya-Silezya Bölge İdaresinin de imzasının ardından yürürlüğe gireceği kaydedilmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Jozef Síkela, karbonsuzlaştırma sürecinin ve ardından gelen ekonomik dönüşümün Çek ağır sanayii için büyük zorluklar yarattığının farkında olduklarını, bu itibarla hükümetin, Moravya-Silezya Bölgesi'ndeki en önemli işletmelerden biri olan Třinecký železářny ile bir mutabakat anlaşmasını onaylaması ile daha sürdürülebilir bir üretim yöntemine geçişe hükümetin desteğinin ortaya konduğunu açıklamıştır. Bakan Síkela, devamlı, projenin, enerji yoğunluğunu azaltırken, bölgeye istihdam kazandıracağına, rekabet gücünü artıracığına ve çevreyi daha iyi koruyacak şekilde üretimin modernizasyonuna odaklanılacağına işaret etmiştir.

GreenWerk programı kapsamında onaylanan proje ile Třinecké železářny'deki karbondioksit emisyonları, AB hedeflerine uygun biçimde, 2030 yılına kadar yüzde 55 oranında azaltılacaktır. Program, üretim süreçlerinde ve operasyonlarda yeşil enerji kullanımına odaklanan ve değeri 1,5 milyar Avro'nun üzerinde olan yaklaşık 20 projeyi içermektedir. Projeler arasında çelik üretimi için yeni bir düşük emisyonlu fırının inşası, yeni yüksek gerilim bağlantılarının tesisi, üretim süreçlerinin otomasyonu, üretimin modernizasyonu veya yenilenebilir kaynakların üretim ve kullanımdaki payının artırılması yer almaktadır. Bu önlemlerle karbondioksit

emisyollarının azalması, enerji tüketiminin optimizasyonu ve yüksek vasıflı çalışanlar için en az 100 yeni iş yaratılması hedeflenmektedir.

GreenWerk projesindeki iş birliğine hükümet ve Moravya-Silezya Bölgesi'nin yanı sıra Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı da dahil olmakta, projelere yönelik mali destek, ulusal kaynaklardan ve AB fonlarından sağlanmaktadır.

Yunanistan'da Süpermarket Ürünlerinin Satışlarında Düşüş, Hacimde Artış

Selanik Yunanistan'ın Perakende Tüketici Ürünleri Araştırma Enstitüsü (IELKA) tarafından yapılan ankete göre; Yunanistan'da ürün fiyatlarındaki artışın tüketici talepleri üzerindeki etkisi 2024 yılının ilk yarısında de devam edecek ve satış hacminin düşmesine sebep olacaktır.

Hızlı tüketim malları üzerine yapılan ankette, 2024 yılının ilk yarısında satış hacminin geçen yılın aynı dönemine göre %1,3 oranında düşmesi beklenirken, satış değerinin ise aynı döneme göre %1,6 oranında artması beklenmektedir.

Anket, 15-31 Ocak döneminde süpermarket sektöründen 130 yöneticiden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiş olup, ankete katılanların %62'si, toplam satış değerlerinde yılın ilk yarısında artış olmasını beklerken %15'i düşüş öngörmektedir.

Bununla birlikte, sektör yöneticileri 2024'ün ilk yarısında satış hacminde %1,4 oranında bir düşüş beklemektedir ki bu oran önceki ankette %-1,1 idi.

Ankete katılanların % 35'i 2023'ün ikinci yarısında ekonomik koşulların iyileştiğini düşünürken, % 38'i koşulların kötüleştiğini ifade etmiştir. Bu oran 2017 yılı Ocak ayından bu yana üçüncü en yüksek seviyedir.

IELKA, fiyat artışlarını önemli ölçüde etkileyen faktörlerin nakliye maliyetleri (%85), uluslararası hammadde fiyatları (%75), enerji maliyetleri (%60), işçilik maliyetleri (%59), yasal düzenlemeler (%55) ve para maliyeti (%53) olduğunu açıklamıştır.

Yunanistan'da Çok Uluslu Şirketlere Ek Vergi Düzenlemesi

Yunan hükümeti, Yunanistan'da faaliyet gösteren ve yıllık gelirleri 750 milyon avroyu aşan çok uluslu şirketlere ve bağlı ortaklıklara % 15 oranında ek vergi uygulamak üzere yeni bir düzenleme hazırlamıştır. Ek vergiden yaklaşık 80 milyon avro elde edilmesi beklenmektedir.

Yunanistan'da, son dört yılda konsolide cirosu 750 milyon Euro'yu aşan 19 Yunan ve 900-950 yabancı grup iştiraki bulunmaktadır.

Anılan düzenleme esasen Yunanistan'ın diğer AB ülkeleriyle ve ilgili OECD girişimiyle uyum sağlayacağı bir Avrupa direktifinin ülke mevzuatına uyarlanmasından ibarettir. Bugüne kadar 132 ülke tarafından kabul edilen yasa, 1 Ocak'tan itibaren AB'ye üye ülkelerde zorunlu hale getirilmiştir.

Maliye Bakanlığı, söz konusu düzenleme ile vergi kaçakçılığını önlemeye yönelik ilave bir tedbirin daha getirilmekte olduğunu duyurmuştur. Böylece, hem Yunanistan'da hem de diğer Avrupa Birliği'ne üye devletlerde faaliyet gösteren büyük şirketlerin kârlarının olduğundan düşük gösterilmesinden kaynaklanan haksız vergi uygulamaları ile mücadele edilmiş olacaktır. Zira, yıllık cirosu 750 milyon Euro'nun üzerinde olan hem çok uluslu şirketler hem de büyük ölçekli yerli şirketler, %15'in altına düşmeyecek bir asgari efektif vergi oranı üzerinden zorunlu olarak vergilendirilecektir. Bu oranın uygulanması, eğer bu işletmeler bundan daha az vergi ödemişse, kâr üzerinden %15'e kadar ek vergi alınmasına izin verecektir.

Geçtiğimiz Perşembe günü kamuoyunun görüşüne sunulan yasa tasarısı, Mart ayının ilk 10 günü içinde Yunan parlamentosuna sunulacaktır.

Danimarka'nın 2023 Yılı Büyüme Ve İşsizlik Verileri Açıklandı

Danimarka İstatistik Kurumunca 2023 yılı dördüncü çeyrek verilerinin açıklanmasıyla birlikte, 2023 yılının tamamına yönelik büyüme oranı beklentiler paralelinde yüzde 1,8 olarak ortaya çıkmıştır. Gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) ise 2,8 milyar Danimarka Kronu (2023 ortalama kuruyla yaklaşık 405 milyar ABD Doları) olmuştur. Veriler ışığında, 5,96 milyon olan ülke nüfusu göz önüne alındığından kişi başına milli gelirin yaklaşık 68 bin ABD Doları olduğu anlaşılmaktadır. 2023 yılının çeyreklerinde Danimarka ekonomisi sırasıyla %1,2; %-0,6; %0,4 ve %2 oranlarında büyüme ortaya koymuştur.

Ekonominin önceki iki yıla göre yavaşlamasının arkasındaki temel etken enflasyon karşısında azalan alım gücü ile enflasyonla mücadele kapsamında yükselen faizle birlikte yatırımların düşmesi olmuştur. Borçlanma maliyetlerinin artması sebebiyle özellikle konut piyasası oldukça durgun bir dönem geçirmektedir. Geçtiğimiz dönemde Danimarka ihracatının lokomotifi olan eczacılık sektörünün durgunlaşacağı öngörüsünün de etkisiyle, Danimarka Merkez Bankası ve IMF Danimarka ekonomisinin önümüzdeki 3 yıl boyunca ancak yüzde 1 ila 1,5 bandında büyüme ortaya koyabileceğini tahmin etmektedir.

Diğer taraftan, Danimarka İstatistik Kurumunca istihdama yönelik olarak açıklanan verilere göre, Mayıs 2022'den itibaren artış kaydeden işsiz sayısının geçtiğimiz Ocak ayında da bir önceki aya kıyasla yaklaşık 250 kişi arttığı, dar tanımlı işsizlik oranının da yüzde 2,9'da kaldığı anlaşılmıştır. ILO/geniş tanımlı işsizlik oranı ise 2022 yılında yüzde 4,5 iken, 2023 yılını yüzde 5,2 olarak kapatmıştır. Önümüzdeki dönemde ekonomide beklenen zayıf büyüme nedeniyle işsizlik oranlarında da olumlu yönde hareket beklenmemektedir.

Açıklanan veriler, enflasyonla mücadele kapsamında atılan sıkı para politikası adımlarının tüketim, yatırım ve dolayısıyla büyüme ve istihdam üzerindeki negatif etkilerine işaret etmekle birlikte, 2023 yılının son çeyreğinde yakalanan yüzde 2'lik büyüme oranı ihracatımız açısından umut verici olmuştur. 2024 yılı içerisinde para politikasında olabilecek gevşemelerle birlikte tüketim mallarından oluşan ihraç kalemlerimizin Danimarka pazarında en azından pozisyonunu koruyacağı değerlendirilmektedir.

Zambiya'ya Buğday İthalatı Hakkında

Zambiya Değirmenciler Birliği (ZAM) ülkedeki buğday arzının devamlılığı ile ürün fiyatındaki ani dalgalanmaların önüne geçilmesi amacıyla Zambiya Hükümeti'nden 200.000 tonluk buğday ithalatı izni alınması konusunda talepte bulunmuştur. Açıklamada Dernek Başkanı Andrew CHINTALA bu yıl yetersiz yağış nedeniyle üretimde istenilen seviyede olunmadığını belirterek Zambiya'nın her yıl yaklaşık 350.000 ton buğday ürettiğini ancak tüketimin yaklaşık 450.000 ton seviyelerinde olduğunu ifade etmiştir. Son olarak CHINTALA, buğday üretiminin ülkede artırılması için yatırımcıların Zambiya'ya gelmesi hususunda çağrıda bulunmuştur.

Panama Kanalı Günlük Gemi Geçişi Sınırlamasının 2025 Yılına Kadar Devam Etmesi Öngörülüyor

Kuraklık sebebiyle Panama’da göl suyu seviyelerinde yaşanan düşüş kapsamında, Atlas Okyanusu ile Pasifik Okyanusunu birbirine bağlayan ve dünya ticaretinin yaklaşık %6’sının geçtiği Panama Kanalı’nda gemi trafiğinde yaşanan aksamlar nedeniyle Panama otoritelerince alınan tedbir uygulamaları devam etmektedir.

Panama Kanalı Otoritesi (ACP) tarafından yapılan 13 Şubat 2024 tarihli duyuruda, %75 güvenilirliği bulunan ve gelecek 2 aylık hava tahmin raporlarının incelenmesi neticesinde Nisan 2024 tarihine kadar günlük 24 gemi geçişi sınırlamasının devam edeceği ve yaklaşık %32 azaltılan kapasite ile uygulanan genel kısıtlama tedbirlerinin 2025 yılına kadar devam etmesinin öngörüldüğü açıklanmıştır.

Bu gelişmeler muvacehesinde, son dönemde dünya deniz ticareti rotalarında yaşanan diğer sıkıntılar da göz önüne alındığında ürün ve hammadde tedariği için Panama Kanalı’nı kullanan firmalar ile lojistik ve yük taşımacılığı firmalarımızın uygulanan kısıtlamalar çerçevesinde ihtiyatlı hareket edebilmelerini teminen “transit rezervasyon sistemi” (<https://pancanal.com/en/transit-reservation-system/>)ni kontrol etmeleri önem arz etmektedir.

Panama 2023 Yılı İnşaat Sektörü Beklentilerin Altında Kaldı

Panama inşaat sektörü, 2023 yılını her ne kadar 2022 yılı gerçekleştirmelerinin üstünde kapatsa da son on yıldaki en yüksek gerçekleşmenin olduğu 2017 yılı verilerinin altında kalmıştır.

Ulusal İstatistik Enstitüsü (INEC) tarafından yayınlanan raporda ülkedeki binaların değerinin 2022'de kaydedilen rakamlarla karşılaştırıldığında %36,7 artış gösterdiği belirtilmiş olup, 2023 yılı boyunca yapılan toplam yatırımın %59,3'ü, 746,7 milyon dolarlık konut projelerine, geri kalanı ise ofis, depo gibi ticari yapı projelerine olmak üzere 511,8 milyon dolarlık bölümüne ayrılmıştır.

Panama İnşaat Odası (Capac) tarafından yapılan açıklamada ise covid salgınından önce inşaat sektörü tarafından Brüt Yurtiçi Hasıla'nın %18'ine, halihazırda ise %13'ünde katkı sağlandığı ifade edilmiştir. Ülkede yapılan yatırımların en yüksek payını Panama 766,8 milyon dolar, 143 milyon dolar ile Arraijan, 137 milyon dolar ile La Chorrera, 85 milyon dolar ile David ili takip etmiştir. Açıklamada devamla, son yıllarda PVC ve bakır gibi malzemelerin maliyetindeki ve ulaşım ücretlerindeki artışın, yeni projelerin inşaatına ayrılan maliyeti etkilediği ifade edilmiştir.

Son olarak CAPAC'ın açıklamasında, ülkenin yatırım yapılabilir notunun düşmesinin ülkeye girecek yeni yatırımları olumsuz yönde etkilemesinin muhtemel olacağı ifade edilmiştir. (Madencilik sektöründe ülkede yaşanan krizin uluslararası kredi notlarının düşürülmesine vurgu yapılarak)

Avrupa Birliği, Panama'yı "Vergi Cenneti" Olarak Da Bilinen "Kara Liste"De Tutmaya Devam Ediyor

Avrupa Birliği (AB), Panama'yı vergi konularında iş birliği yapmayan ülkelerin yer aldığı "kara liste", bilinen adıyla "vergi cennetleri" listesinde tutmaya karar verdi.

Avrupa Birliği Konseyi'nin (CUE) 20 Şubat 2024 tarihinde yaptığı açıklamada, Bahamalar, Seyşeller, Belize ve Turks ve Caicos'u vergi cennetleri kara listesinden çıkardığı bilgisi paylaşılmış olup, üye devletler tarafından alınan kararda kara listede olmasına karar verilen ülkeler ise Panama, Rusya, Amerikan Samoa, Anguilla, Antigua ve Barbuda, Fiji, Guam, Palau, Samoa, Trinidad ve Tobago, Amerikan Virgin Adaları ve Vanuatu olarak belirtilmiştir.

Liste oluşturulurken dikkat edilen hususlar mali şeffaflık, adil vergilendirme ve vergi matrahının aşınmasını ve kar payının yer değişimini önlemek için tasarlanmış uluslararası standartların uygulanmasını kapsamaktadır. Söz konusu liste, 2020 yılından bu yana yılda iki kez güncellenmekte ve Panama Ekim 2022 tarihinden beri bu listede yer almaktadır.

Türkmenistan'da 2023 Yılı Doğalgaz Ve Petrol Üretimleri Açıklandı

Türkmenistan Devlet İstatistik Komitesi Başkanı Döwletgeldi Amanmuhammedov, cuma günü yapılan genişletilmiş Hükümet Toplantısı'nda 2023 sonuçlarına göre Türkmenistan'ın sanayi sektöründe sürdürülebilir kalkınmanın sağlandığını ve 80 milyar 618,7 milyon metreküp doğalgaz, 8 milyon 316,7 bin ton petrol üretildiğini kaydetti. İlgili haber, Türkmenistan resmi basınında yer aldı.

Döwletgeldi Amanmuhammedov'un raporuna göre, geçtiğimiz yıl bir önceki yıl olan 2022 yılına kıyasla petrol bitümü üretimi yüzde 30,1, sıvılaştırılmış doğalgaz üretiminde yüzde 1,1, gazyağı üretiminde yüzde 0,6, cam üretiminde yüzde 15,6, çimento üretiminde yüzde 0,8, ham ipek üretiminde yüzde 17,1, dikiş ve örme ürünleri üretiminde yüzde 8,9, şarküteri ürünleri üretiminde yüzde 7,7, süt ürünlerinde yüzde 1,7, paketlenmiş meyve ve sebze üretiminde yüzde 5,5, tereyağı üretiminde yüzde 6,8 oranında büyüme sağlandı.

Türkmenistan Devlet İstatistik Komitesi Başkanı ayrıca, uluslararası standartları karşılayan istatistiksel metodolojiye dayalı istatistiksel raporlama ve veri toplama yöntemlerinin iyileştirilmesine yönelik devam eden çalışmalar hakkında da bilgi verdi.

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, ülkenin 2024 yılı sosyo-ekonomik kalkınma ve yatırım programı projesinin, "Türkmenistan Devlet Başkanı'nın 2022-2028 Yıllarında Ülkeyi Sosyo-Ekonomik Açından Kalkındırma Programı"nın başarıyla uygulanması amacıyla geliştirildiğine dikkat çekti.

Türkmenistan Devlet Başkanı, bu belgeyle birlikte bu yıl GSYİH büyüme oranının yüzde 6,3 seviyesinde sürdürülmesi, yeni işletmelerin kurulmasıyla yaklaşık 3 bin yeni istihdam yaratılması, dış ticaret hacminin 20,7 milyar ABD dolarına çıkarılması, küçük ve orta ölçekli girişimciliğin geliştirilmesi, özel sektörün GSYİH'deki payının yüzde 71,4'e çıkarılmasının planlandığını belirtti.

Genişletilmiş Hükümet Toplantısı'nda bu Programı onaylayan ilgili Karar imzalandı.

Türkmenistan'da 2023 Yılı İhracat Rakamı Açıklandı

Türkmenistan'da 2023 Yılı İhracat hacmi \$11,4 milyar oldu.

Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, cuma günü gerçekleştirilen genişletilmiş Kabine Toplantısı'nda 2023 yılında ülkede üretilen ürünlerin ihracat hacminin 11,4 milyar ABD doları olduğunu kaydetti. İlgili haber, Türkmenistan resmi basını tarafından servis edildi. Türkmenistan Devlet Başkanı, ülkenin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası'nın (GSYİH) 2023'te yüzde 6,3, sanayisinin yüzde 4,3, ticaretinin yüzde 12,8, tarım sektörünün ise 4,4 oranında büyüdüğünü ifade etti.

Polonya Tek Kullanımlık Sigaraları Yasaklamaya Hazırlanıyor

Polonya Sağlık Bakanı, gençleri 'veba' olarak adlandırdığı bu durumdan korumak amacıyla tek kullanımlık e-sigaraların satışını engelleme sözü verdi. Duyuru çarşamba günü halka açık Radio Three'de dinleyicilerle yapılan bir telefon görüşmesi sırasında Izabela Leszczyna'ya hükümetin neden insanların tek kullanımlık e-sigaralarla ilgili harekete geçmemesi sorusu karşısında Bakan, "Tepkilerden kaçmıyoruz. Bu sigaralar gerçekten bir bela ve özellikle gençleri koruyacağız. "Sağlık Bakanlığı'nda, Halk Sağlığı ve Tedavi Dairesi ile birlikte, Maliye Bakanlığı'na danışarak bu konuda çalışmaya yeni başlıyoruz. "Bu tür sigaraların satışını yasaklamak istiyorum. Bunu talep edeceğim ve benim görüşüme katılmalarını isteyeceğim."

Ocak ayı sonunda İngiliz hükümeti, çocuklar tarafından artan kullanımını durdurmak için tek kullanımlık elektronik sigaraların satışını yasaklayacağını duyurdu. Reşit olmayanlara satışını önlemek için de yeni düzenlemeler getirilecek. İngiltere şimdi tek kullanımlık e-sigaraları yasaklamayı planlayan küçük bir ülke grubuna katıldı.

Avustralya, Fransa, Almanya ve Yeni Zelanda benzer planlarını açıklamış olsalar da şu ana kadar sadece Yeni Zelanda bu planları uygulamaya koydu.

Polonya'nın Gıda İhracatı 2023'Te Rekor Seviyeye Ulaştı

Ulusal Tarım Destek Merkezi (KOWR), Polonya'nın gıda ihracatının değerinin 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 8,1 artarak 51,8 milyar Euro ile rekor seviyeye ulaştığını bildirdi.

Henryk Smolarz yaptığı açıklamada Polonya'nın tarımsal ihracatına et ve et ürünlerinin hâkim olduğunu söyledi. Smolarz, 2023 yılında kaydedilen büyümenin 2022 yılında kaydedilen artıştan daha küçük olduğunu, bunun başlıca nedeninin uluslararası pazarlarda gıda fiyatlarının düşmesi ve Ukrayna ürünlerinin AB pazarına gümrüksüz ihracatı olduğunu kabul etti. Polonya'dan yapılan gıda ihracatının yüzde 73'ünden fazlası Avrupa Birliği'ne yapıldı. AB'ye yapılan sevkiyatların değeri 2022 yılına kıyasla yüzde 7 artarak 38 milyar Euro'ya ulaştı.

Almanya, Polonya'nın gıda ithalatçıları listesinde ilk sırada yer aldı (yüzde 11 artışla 13,3 milyar Euro). Onu Hollanda (yüzde 2 artışla 3,2 milyar Euro), Fransa (yüzde 4 artışla 3 milyar Euro), İtalya (yüzde 7 artışla 2,5 milyar Euro) ve Çek Cumhuriyeti (yüzde 9 artışla 2,4 milyar Euro) izledi. Polonya'nın AB'ye tarım ve gıda ihracatında tütün ürünleri (4,6 milyar Euro), kümes hayvanı eti (3,1 milyar Euro) ve süt ürünleri (2,2 milyar Euro) öne çıkmıştır.

AB üyesi olmayan ülkelere yapılan ihracat bir önceki yıla göre yüzde 11 artarak 13,8 milyar Euro'ya ulaştı. Büyük Britanya, Polonya gıda ürünlerinin AB dışı ithalatçıları listesinin başında yer aldı (yüzde 14 artışla 4,2 milyar Euro). Ukrayna (yüzde 9 artışla 1.03 milyar Euro) ve ABD (yüzde 13 artışla 870 milyon Euro) izledi. Smolarz'a göre AB, mevcut ekonomik bağlar, coğrafi konumu ve AB tüketicilerinin yüksek alım gücü nedeniyle gıda ticaretinde Polonya'nın ana ortağı olmaya devam edecek.

Azerbaycan Yatırım Teşvik Belgesi Verilmesi Öngörülen Stratejik Yatırım Alanlarını Belirledi

Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 1 Şubat 2024 tarihinde imzalanan Kararname ile (<https://president.az/az/articles/view/63501>), yatırım teşvik belgesi verilmesi öngörülen stratejik yatırım alanları belirlenmiş olup, sözkonusu alanlara ilişkin detaylı bilgiler aşağıda listelenmiştir.

Bu çerçevede, Azerbaycan'ın Bakü, Sumgayıt, Gence şehirleri ve Abşeron bölgesinde, aşağıda belirtilen stratejik yatırım projelerine yönelik "yatırım teşvik belgesi" verilmesi mümkün olacaktır.

1. Yerel hammadde bazında (metal cevheri, petrol, gaz, kimya, inşaat malzemeleri ve pamuk sahaları) üretim projeleri;
2. Yenilenebilir enerji kaynakları bağlantılı enerji üretim projeleri;
3. Atık yönetimi ve geri dönüşüm projeleri;
4. Deniz suyunu tuzdan arındırma projeleri;
5. Özel sanayi bölgeleri oluşturma projeleri;
6. 1 Ocak 2023 tarihinden sonra yatırım yarışmaları yoluyla özelleştirilen petrol dışı sanayi kuruluşlarının üretim projeleri;
7. Azerbaycan Cumhuriyeti'nde ilk kez üretimi düzenlenen ekonomik faaliyet alanlarının yaratılması, yerel ürünlerle kendi kendine yeterlilik düzeyinin artırılması (ithalat ikamesi) yönünde uygulanan "Azerbaycan'da ilk" ("First in Azerbaijan") projeler veya petrol dışı sektörün ihracat potansiyelinin artırılması;
8. Uçak işletme ve bakım projeleri;

9. Demiryolu araçlarının onarımı ve yedek parçalarının üretimine yönelik projeler;
10. Askeri ürünlerin üretimine yönelik projeler;
11. Alüminyum ürünler üretim projeleri;
12. Kamu-özel ortaklık projeleri (özel sektör tarafından devletin satın alma zorunluluğuyla gerçekleştirilen elektrik üretim projeleri dahil);
13. COP29 uluslararası etkinliği kapsamında konaklama projeleri.

Azerbaycan'da Yabancıların, Yabancı Sermayeli Tüzel Kişiler Ve Girişimcilik Faaliyetine Dayalı Olarak Oturma İzni Alabilmeleri İçin Yeni Şartlar Belirlenmiştir

Azerbaycan Cumhuriyeti Göç Kanunu'nda yapılan ilgili değişiklikler gereği, Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı'nın, 16 Ocak 2024 tarihinde yasal olarak yürürlüğe giren Kararı ile, Azerbaycan'da geçici veya daimi (5 yıllık) oturma izni verilmesine (sürenin uzatılması) ilişkin Göç Kanununun 45.1.6-1 ve 52.1.10. Maddelerinde öngörülen yabancı sermayeli tüzel kişiliğin ödenmesi gereken kuruluş sermayesinin miktarı ve 45. Maddesinin "Not" kısmının 2. bendinde, 52.1.10. ve 52.1.11. Maddelerinde öngörülen kişilerin işlem hacmi (ciro) onaylanmıştır.

Karara göre, yabancı sermayeli tüzel kişiliğin yöneticisi veya o tüzel kişiliğin hisselerinin en az yüzde 51'ine sahip olan kurucusuna Azerbaycan'da geçici oturma izni alınması için, bu tüzel kişiliğin ödenmesi gereken kuruluş sermayesinin miktarı 50.000 manat olarak belirlenmiştir. Buna gerekçe ile Azerbaycan'da en az 1 yıl geçici olarak ikamet eden yabancı veya vatansız kişinin tekrar geçici ikamet izni alabilmesi için yabancı sermayeli tüzel kişinin son bir yıldaki cirosunun 100 bin manat olması gerekmektedir. Aynı gerekçe ile daimi (5 yıllık) ikamet izni verilmesi için ise, yabancı sermayeli tüzel kişinin kuruluş sermayesi 100.000 manat, son 1 yıllık ciro hacmi 200.000 manat olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, Karara göre, Azerbaycan'da en az 1 yıl süreyle girişimci faaliyette bulunmak amacıyla geçici olarak ikamet eden yabancılara yeni bir geçici oturma izni verilmesi (sürenin uzatılması) için o gerçek kişinin (bireysel girişimcinin) son 1 yıldaki ciro hacminin 50 bin manatı olması gerekir. Aynı esaslara göre daimi ikamet izni verilebilmesi için son 1 yıldaki ciro hacmi 100.000 manat olarak belirlenmiştir.

Belirtilen gerekçelerle yapılan başvuruların kabulü sırasında vergi makamlarından elde edilen yıllık ciro ve ödenmiş kuruluş sermayesine ilişkin destekleyici belgelerin ibraz edilmesi istenecektir.

Geçici oturma izni alabilmek için kuruluş sermaye ve ciro hacmine ilişkin şartlar, yatırım teşvik belgesine veya "Startup" lisansına sahip olan, Karabağ ve Doğu Zengezur ekonomik bölgelerinde faaliyet gösteren ticari kuruluşlar ile ticari olmayan tüzel kişilere, sanayi parkı, sanayi mahallesi ve agroparklarda faaliyet gösteren şirketlere uygulanmamaktadır. Ticari

olmayan tüzel kişiler daimi ikamet izni alırken de bu şartlardan muaftır.https://migration.gov.az/az/news_detail/16186

Kırgızistan Tarım Sektörüne İlişkin 2024 Yılı Planlamaları

Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı ve Su Kaynakları, Tarım ve İşleme Sanayii Bakanı Sayın Bakıt Torobayev, 2024 yılı için planlanan 100 büyük projenin hayata geçirilmesi çerçevesinde tarımsal sanayi kompleksinde yapılacak çalışmalar hakkında bilgilendirmelerde bulundu.

Sayın Tarım Bakanına göre, 2024 yılına kadar dört ana alan için bir plan oluşturuldu: su temini, tarımsal tohum, fide, yem işleme işletmeleri, lojistik merkezlerin açılması ve ihracatın artırılması.

"Küçük rezervuarlar inşa edeceğiz. Damla sulamayı tanıtacağız. Önce çiftçilerden ne ekeceklerini öğreneceğiz. Ondan sonra işleme tesislerini devreye sokacağız. İhracat yapmayı da hedefliyoruz. Tüm süreçlere, her adımı kontrol edecek ve her kuruşu kontrol edecek bir banka eşlik edecek. Bu projeler için bilim insanlarına ihtiyacımız olacak. Bu nedenle rektörleri her projeye katılmaya ve önerilerde bulunmaya davet ediyorum" dedi.

Ajans başkanı ayrıca bölgelerde açılacak olan işletmelerden de bahsetti. Örneğin, Çüy bölgesinde bu yıl 60.000 ton kapasiteli bir patates depolama işletmesi inşa edilecek. Sayın Torobayev'e göre, bu amaçla "Umut Zhana Co" şirketinin projesine 20 hektarlık bir arazi tahsis edildi. Şu anda bir fizibilite çalışması hazırlanıyor ve üç yıllık bir kredi kararı düşünülüyor.

Ayrıca Oş bölgesinde yılda 80.000 tona kadar pamuk hasadı yapacak bir işletme faaliyete geçirilecektir. Ülkenin diğer bölgelerinde tabakhaneler inşa edilecek, veterinerlik ve bitki sağlığı laboratuvarları, tekstil, süt, sığır eti, tavuk ve tahıl ürünleri işletmeleri açılacaktır. <https://economist.kg/agriculture/2024/01/23/bakyt-torobaiev-rasskazal-o-planakh-sielskokhoziaistviennogho-siektora-na-2024-ghod/>

Kırgızistan'da Gölge Ekonomi Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın %20,2'si Seviyesinde

Ulusal İstatistik Komitesi, 2023 yılından bu yana, 2008 Ulusal Hesaplar Sistemi'nin uluslararası standardına uygun olarak ekonomik göstergelere ilişkin istatistikleri tutmaktadır. Bu bağlamda Komite, 2019-2022 yılları için Kırgızistan'ın gölge (gözlemlenmeyen - kayıt dışı) ekonomisinin büyüklüğüne ilişkin verileri yeniden hesapladı.

Yeniden hesaplama sonuçlarına göre, 2022 yılında Kırgızistan'da üretim yönünden değerlendirilen gölge ekonomi hacmi 206 milyar Kırgız somu'ndan fazladır. Bu da GSYİH'nin %20,2'sine tekabül etmektedir. İstatistik Komitesi'ne göre, 2022 yılında gölge ekonominin GSYİH içindeki payı bir önceki yıla göre 0,2 puan azaldı.

Kırgız Cumhuriyeti'nde gölge ekonominin en büyük payı ticarettedir - GSYİH'nin %13,1'i. İnşaatta gözlemlenmeyen sektör GSYİH'nin %2,3'ünü, taşımacılık ve kargo depolamada GSYİH'nin %1,6'sını, imalatta GSYİH'nin %1'ini oluşturmaktadır. Otel ve restoran sektöründeki gözlemlenemeyen bileşen GSYİH'nin %0,8'ini oluşturmaktadır. GSYİH'nin %1'i ise ekonominin diğer sektörleri tarafından oluşturulmuştur.

Buna ek olarak, İstatistik Komitesi, Kırgızistan'ın gölge ekonomisinin büyüklüğünü 2019'dan 2022'ye kadar önceki yıllar için yeniden hesapladı. Ortalama olarak, yeni hesaplamada gözlemlenemeyen ekonominin büyüklüğü, önceki tahminlere kıyasla her dönemde yüzde 0,6 puan azaldı.

[\(https://economist.kg/ekonomika/2024/02/02/natsstatkom-pierieschital-tienievuiu-ekonomiku-kr/\)](https://economist.kg/ekonomika/2024/02/02/natsstatkom-pierieschital-tienievuiu-ekonomiku-kr/)

Kırgızistan'da Doğal Kaynaklar, Çevre Ve Teknik Gözetim Bakanlığı'nın Su/Sulama Ölçüm Teknolojilerine İlişkin Planlamaları

Doğal Kaynaklar, Çevre ve Teknik Gözetim Bakanlığı basın servisi tarafından bildirildiğine göre, ülke genelinde su sayaçları yerleştirilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığa göre bu önlem, tüketicilerin gerçek su tüketiminin belirlenmesine ve modern su tasarrufu teknolojilerinin kullanılmasına olanak sağlayacaktır.

Doğal Kaynaklar, Çevre ve Teknik Gözetim Bakanlığı- Su ve Toprak Kaynakları Departmanı Baş Uzmanı Taalay Bozgunchiev, "Su kayıtlarının tutulmasının yanı sıra, 2012 yılında iptal edilen su tüketimi izin sisteminin de geri getirilmesi planlanıyor" dedi. -Bu önlem, tüm su kullanıcılarının daha geniş bir resmini derlemeye ve imalatta geri dönüştürülmüş su temini ve tarımda damla sulama gibi modern su tasarrufu teknolojilerini tanıtmaya yardımcı olacaktır.

Doğal Kaynaklar, Çevre ve Teknik Gözetim Bakanlığı önlemlerin ne zaman uygulamaya konulacağını belirtmezken, şu anda "sayaçların kullanılmasını da içeren bir su bilgi sisteminin geliştirilmekte olduğunu" açıkladı.

Doğal Kaynaklar, Çevre ve Teknik Gözetim Bakanlığı:

<https://mnr.gov.kg/ru/page/podvedomstvennye>

[https://www.facebook.com/mnrgovkg/?locale=pt BR](https://www.facebook.com/mnrgovkg/?locale=pt_BR)

<https://www.instagram.com/mnrgovkg/>

<https://economist.kg/vlast/2024/01/26/v-kyrgyzstanie-planiruiut-povsiemiestno-ustanovit-schietchiki-vody/>

Kamerun ile Afreximbank 200 Milyon Euroluk Kredi Anlaşması İmzalandı

Afrika İhracat-İthalat Bankası (Afreximbank) ile Kamerun Hükümeti arasında Kamerun'un "Ulusal Kalkınma Stratejisi" kapsamındaki faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla 200 milyon Euroluk bir kredi anlaşması imzalandı.

Söz konusu anlaşma Afreximbank adına Yönetim, Yasal ve İşbirliği Birimi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Dr. George Elombi ile Kamerun Hükümeti adına Maliye Bakanı Louis Paul Motaze arasında Kamerun Maliye Bakanlığında 25.01.2024 tarihinde düzenlenen tören ile imzalandı.

Anlaşma kapsamında, Kamerun Hükümeti tarafından söz konusu kredinin ülkenin Ulusal Kalkınma Stratejisi'nin parçası olarak onaylanan altyapı projelerinin finansmanında sağlanmasına ayrılacağı ifade edilmiştir.

Dr. Elombi tarafından yapılan açıklamada, söz konusu kredi anlaşmasının Afreximbank'ın Afrika ekonomilerinin gelişimine yönelik vaat ettikleri rolü yansıttığı ve Kamerun Hükümeti'nin ekonomik ve sosyal kalkınma kapsamında altyapısal yatırımlarını gerçekleştirilmesine katkıda bulunacağını ifade etmiştir. Bu finansman, ekonominin yapısal dönüşümünü desteklemek amacıyla Afreximbank ile hükümet arasında geliştirilecek iş birliğinin de önünü açacağını belirtmiştir.

Dr. Elombi, Afreximbank'ın Orta Afrika'daki varlığını arttırmaya ve bölgedeki ticaretin gelişimini desteklemeye kararlı olduğunu belirterek, Kamerun'un Orta Afrika Parasal ve Ekonomik Birliğindeki lider rolü göz önüne alındığında finansmanın bölgesel bir etkiye sahip olacağından emin olduğunu belirtmiştir.

Afreximbank ile Kamerun Hükümeti arasındaki ilişkide bir dönüm noktası olan kredi anlaşması, Bankanın Kamerun'un ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla şimdiye kadar sağladığı en büyük finansman olanağıdır.

Avusturya'nın Ocak 2024 İşsizlik Rakamları Açıklandı

Avusturya'da Ocak 2024 sonu itibariyle işsizlerin sayısı iş bulma kursunda eğitim alanlar da hesaba katıldığında, bir önceki yılın aynı dönemine göre %8,0 artarak 421.207 oldu. Ulusal işsizlik hesaplama yöntemine göre işsizlerin oranı %8,1 olarak kaydedildi.

Avusturya'nın 2023 Yılı Ocak – Kasım Dönemi Dış Ticaret Rakamları Açıklandı

2023 yılı Ocak – Kasım dönemi dış ticaret rakamlarına göre, Avusturya 186,45 milyar Avro ihracat, 187,53 milyar Avro ithalat gerçekleştirmiştir. Bu itibarla, bir önceki yılın aynı dönemine göre Avusturya'nın genel ihracatı %3,8 oranında artarken, genel ithalatı ise %5,6 oranında gerilemiştir.

Söz konusu dönemde, Avusturya'nın Türkiye'den ithalatı 2,62 milyar Avro, Türkiye'ye ihracatı ise 1,86 milyar Avro olmuştur. Bu itibarla, bir önceki yılın aynı dönemine göre Avusturya'nın Türkiye'den ithalatında %0,3 artış kaydedilirken, Avusturya'nın Türkiye'ye ihracatında ise %12,2 oranında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, Avusturya'nın Türkiye'den ithalatı toplam ithalatının %1,4'ünü, Türkiye'ye yaptığı ihracat ise toplam ihracatının %1,0'ini oluşturmuştur.

Söz konusu dönemde Türkiye Avusturya karşısında yaklaşık 751 milyon Avro dış ticaret fazlası vermiştir.

Avusturya'nın Kasım 2023 – Ocak 2024 Dönemi Turizm Verileri Açıklandı

Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, Kasım 2023 – Ocak 2024 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,4 artışla 32 milyon geceleme gerçekleşti. Söz konusu dönemde yabancı turist geceleme sayısı %4,5 artışla 24,60 milyon, yerli turist sayısı ise %4,0 artışla 7,45 milyon oldu. Ocak 2024 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,9 artışla 15,47 milyon geceleme kaydedildi.

Avustralya Dünyada Suni Mermer Üretimini Yasaklayan İlk Ülke Oldu: İthalatın Da Durdurulması Planlanıyor

Avustralya Hükümeti, artan silikozis vakaları nedeniyle suni mermer üretimini yasaklama kararı aldığını duyurdu.

Safe Work Australia'nın Karar Yönetmeliği Etki Beyanı'na Hükümet tarafından verilen yanıtta ifade edildiği üzere silika tozlarının solunmasıyla akciğerlerde kalıcı ve giderek ilerleyebilen bir hasara yol açan silikozis adındaki meslek hastalığını önlemeyi hedefleyen 'işlenmiş taş kullanımının yasaklanması'na yönelik düzenleme 1 Temmuz 2024'te yürürlüğe girecek.

Yapay taşların, granit ve mermer gibi doğal malzemelere göre dayanıklı ve ekonomik alternatif olarak görüldüğü ve 2000'li yıllar boyunca Avustralya'da büyük popülerlik kazandığı bilinmekle birlikte 2015 yılında Safe Work Australia tarafından bu ürünlerin sağlığa etkileri konusunda hazırlanan raporun ardından daha kapsamlı çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır.

Ülkedeki ticaret odaları, sağlık kurumları ve mesleki hastalıklara bakan hukuk firmaları yasayı desteklerken uluslararası taş üreticilerinden Caesarstone kararın iş yerindeki silikozis riskini azaltmadığını gündeme getirmiştir. Buna karşın, yasama süreci öncesinde Avustralya İş Sağlığı ve Güvenliği Kurumu'nun farklı silika türlerinin risk düzeylerinin incelendiği araştırmasında, en yüksek silikozis vakasının suni mermer sanayinde görüldüğü, bu alandaki işçilerde hastalığın seyrinin daha hızlı ve ölüm riskinin daha yüksek olduğu belirlenmişti. Araştırmada ayrıca güvenli bir silika türü bulunmadığı ve tüm suni mermerlerin yasaklanması gerektiği sonucuna varılmıştır. Kısa vadede getirilmesi öngörülen yasal düzenlemelerle ürünün ithalatının da durdurulması planlanmaktadır.

Çin Tarafından Uygulanan Kısıtlamaların Kaldırılmasıyla Birlikte Avustralya'nın Çin'e İhracatı Önemli Düzeyde Artış Kaydetmiştir

Çin tarafından Avustralya'ya karşı muhtelif tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünlerine karşı uygulanan kısıtlamaların tedrici olarak kaldırılmasıyla birlikte, Avustralya'nın Çin'e yıllık ihracatı 2022/23 finansal yılında %22 oranında artışla 17 milyar Avustralya Doları olarak gerçekleşmiştir.

Bu çerçevede, daha önce önleme tabi olan pamuk, arpa ve kereste ihracatı kayda değer düzeyde artış kaydetmiştir. Bu kapsamda, pamuk ihracatı 757 milyon AUD artışla 824 milyon AUD seviyesine, arpa ihracatı 0'dan 443 milyon AUD seviyesine, kereste ihracatı 646 bin AUD artışla 780 bin AUD seviyesine yükselmiştir.

Önümüzdeki dönemde, Çin tarafından Avustralya'dan ıstakoz, şarap ve et ürünleri ihracatına yönelik olarak uygulanan kısıtlamaların da kaldırılması beklenmektedir.

Avustralya Ticaret ve Turizm Bakanı Don Farrell'in, ay sonunda Abu Dabi'de düzenlenecek DTÖ Bakanlar Konferansında Çinli muhabatı ile görüşmesi planlanmaktadır.

Rusya Tuapse Deniz Ticaret Limanında 692 Milyon Ruble (7,6 Milyon Dolar) Maliyetinde Tahıl Deposunun İnşaatı Planlanmaktadır

AO Tuapse Deniz Ticaret Limanı, demiryolu hatlı bir silo inşasının 1. aşaması ile ilgili elektronik açık artırma duyurmuştur. Bahse konu sözleşmenin ilk ve en üst fiyatı 692,44 milyon rubledir.

Başvurular 18 Şubat 2024 tarihine kadar yapılabilir, sonuçlar 11 Mart 2024 tarihinde özetlenecektir.

Alım bilgilerine göre inşaat yeri Tuapse Limanıdır. İşin tamamlanma süresi, sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren 300 gün süresini aşmayacaktır.

Bahse konu tahıl deposu tahıl depolama siloları, süper güç sehpa, konveyör sehpa ve kalkan siloları gibi yapı kompleksini içermelidir.

Tuapse Deniz Ticaret Limanı (TMTP, PPK Grubunun bir parçasıdır), tahıl, petrol ve ro-ro yüklerinin işlenmesi için özel terminallerine sahip olan Tuapse limanındaki ana yük taşıyıcı operatörüdür. Kendi römorkör ve yardımcı gemi filosunu işletmektedir.

TMTP alanındaki (Tuapse Tahıl Terminali) kendi akredite laboratuvarına sahip özel tahıl terminali, Rusya Federasyonu'nun Azak-Karadeniz havzasındaki tek bağımsız tahıl terminalidir. (<https://portnews.ru/news/359278/>)

Rusya’da Zorunlu Etiketlemeye Tabi Ürünlerin Kapsamının Genişletilmesi

Rusya Federasyonu’na ithal edilen ürünlerin, “QR” kodlarıyla etiketlenerek, ülkeye girişinden nihai tüketiciye ulaşıncaya kadarki sürecinin izlenebilmesi amacıyla “Birleşik Ürün Etiketleme ve Takip Sistemi” kullanılmaktadır.

Zorunlu etiketleme sistemine tabi ürünlere düzenli olarak yeni ürün grupları eklenmekte olup bugün itibarıyla 14 ürün grubu sisteme dahil edilmiş, 12 ürün grubunda pilot proje devam etmekte, 1 ürün grubunda ise pilot proje tamamlanarak sisteme geçmeye hazır hale getirilmiştir.

Halihazırda, kürk manto, ayakkabı, tütün, ilaç, tekstil ve hazır giyim, süt ürünleri, parfümeri ürünleri, fotoğraf makinası ve flaş, lastik, şişe su, bira ve düşük alkollü içecekler, alkolsüz içecekler, tıbbi cihazlar, tekerlekli sandalye, deriye temas eden dezenfektanlar, biyolojik olarak aktif gıda maddelerinde zorunlu etiketleme uygulaması yürütülmektedir.

Bisikletler için zorunlu etiketleme uygulaması 1 Eylül 2024 tarihinde başlayacak olup mersin balığı ve somon havyarı, titanyum metal ürünleri, rehabilitasyon teknik araçları, radyoelektronik ürünler, fiber optik ürünler, veterinerlikte kullanılan ilaçlar, çocuk oyuncakları, sebze yağları, evcil hayvan gıdaları, ilaç hammaddeleri, ilaçlar, parfümeri, kozmetik ve ev kimyasalları ile bazı konserve yiyecek türlerinde ise pilot uygulama süreci yürütülmektedir. Önümüzdeki dönemlerde zorunlu etiketleme uygulamasının daha geniş ürün grupları için de başlatılması yönünde çalışmalar yürütüldüğü bilinmektedir.

Tekstil ve hazır giyim ürünlerinin de içinde olduğu hafif sanayi ürünlerinde zorunlu etiketlemeye tabi ürünlerin kapsamı 01.04.2024 tarihinden geçerli olmak üzere genişletilmiştir.

Zorunlu etiketleme uygulamasına ilişkin detaylı bilgi notu ve GTIP bazında ürün listesi <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/rusya-federasyonu/raporlarticaret.gov.tr/data/> internet adresinde bulunan Müşavirlik Raporları sayfasında yer almakta olup söz konusu bilgi notu düzenli olarak güncellenmektedir.

Kamboçya Kredi Garanti Kurumu (CGCC)

Kamboçya Kredi Garanti Kurumu (CGCC), bu yılın Ocak ayı itibarıyla 1.977 işletmeye genişleme amaçlı işletme sermayesi olarak 170 milyon dolar tutarında kredi garantisi verdi.

CGCC, 20 Şubat'ta yayınlanan bir bilgi notunda, Ocak 2024 itibarıyla ödenmemiş garantili kredinin 119 milyon dolar, ödenmemiş garantili tutarın ise 85,8 milyon dolar olduğunu açıkladı.

Raporda, Kamboçya'da 1.854 mikro, küçük ve orta ölçekli işletme (MSME) ve 154 büyük işletmenin bulunduğu ve işletmelerin 833'ünün kadınlara ait olduğu belirtildi.

CGCC programı, KOBİ'lere işletme sermayesi yatırımı ve iş genişletme olarak kredi vermek üzere 27 katılımcı finansal kurumu (PFI) içermektedir.

Kasım 2020'de 200 milyon dolarlık bir devlet bütçesiyle kurulan CGCC, Kamboçya'da finansal katılımı iyileştirmek ve KOBİ'lerin büyümesini geliştirmek için kurulmuş, tercih edilen kredi garanti kurumudur.

Hamburg Limanı'ndaki Konteyner Hacmi 2023 Yılında Bir Önceki Yıla Göre Yüzde 6,9 Oranında Azaldı

Geçen yıl Hamburg'daki gemilerden yaklaşık 7.7 milyon konteyner elleçlendi. Bu rakam 2014 yılında yaklaşık iki milyon konteyner daha fazlaydı. O zamandan bu yana Hamburg'daki eğilim istikrarlı bir şekilde aşağı yönlü gerçekleşiyor. Hamburg Limanı Pazarlama CEO'su Axel Mattern, bu durumu genel olarak zor jeopolitik duruma ve zayıf ekonomiye bağlıyor. Kuzey Avrupa'daki diğer limanların da benzer bir durumda olduğunu belirten Mattern, Kuzey Denizi'ndeki en büyük iki liman olan Rotterdam ve Antwerp'de de konteyner elleçlemede kayıplar yaşadığını savundu.

Otoriteler Hamburg Limanı'ndaki gerilemeyi Hamburg'un açık ara en büyük ticaret ortağı olan Çin ile ticaretin zayıflamasına bağlıyor. Buna karşılık, ABD'ye yönelik mal trafiğinde ise bir artış yaşandı. Port of Hamburg Marketing yetkilileri, trendin 2024 yılında da aynı şekilde sürmesini beklediklerini, hatta temel hedeflerinin mevcut seviyeyi koruyabilmek olduğunu açıkladı.

Öte yandan, kömür, cevher ve tahıl gibi dökme malları da içeren toplam deniz yoluyla taşınan yük hacmindeki düşüş, saf konteyner hacminden daha düşük olarak gerçekleşti. 2023 yılında deniz yoluyla taşınan yük miktarı bir önceki yıla göre yüzde 4,7 azalarak 114,3 milyon tona geriledi. Ancak bu rakamlar da Hamburg Limanı'nın geleneksel ortalamalarının altındadır.

Bir süre önce Hamburg Belediyesi ve MSC, HHLA'yı gelecekte MSC'nin en fazla yüzde 49.9, belediyenin ise yüzde 50.1 paya sahip olacağı bir ortak girişim olarak yönetme hususunda anlaşmıştı. MSC ve Hamburg Eyaleti, Hamburg Liman Şirketi'nin (HHLA) öz sermayesini toplam 450 milyon Avro ile güçlendirmeyi kabul etmiş durumda. Liman işletmecisinin önümüzdeki yıllarda Hamburg'daki konteyner terminallerini modernize etmek için ciddi miktarda para ayırması bekleniyor.

Yeşil Hidrojen İlk Kez 2026 Yılından İtibaren Hamburg-Moorburg'da Üretilecek

Hamburg Limanı'nda elektrolizör olarak adlandırılan tesisin ve planlanan hidrojen gazı şebekesinin inşasına başlanması hususunda Avrupa Birliği (AB) tarafından yeşil ışık yakıldı.

Yeşil hidrojen ilk kez 2026 yılından itibaren Hamburg-Moorburg'da üretilecek. Hidrojen üretimi için suyu bileşenleri olan hidrojen ve oksijene ayırmak için kullanılacak ve tamamen yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen elektrikle çalışacak 100 megavatlık bir elektrolizör planlanıyor. Daha sonraki bir tarihte elektroliz kapasitesinin artırılması planlanmaktadır. Elektrik, özel bir boru hattı şebekesi aracılığıyla doğrudan limandaki ArcelorMittal çelik fabrikaları gibi müşterilere taşınacak. Hidrojen üretimi, eski kömür yakıtlı elektrik santralinin bulunduğu alanda gerçekleştirilecek.

2019 yılında, dönemin Ekonomik İşler Senatörü ve halihazırda Hamburg Eyaleti Başbakanı olan Michael Westhagemann (partisiz) Almanya'daki ilk büyük elektrolizörün planlarını sunmuştu. Uzun bir gecikmenin ardından AB, federal hükümet ve Hamburg'un projeyi 250 milyon Euro'nun üzerinde bir kaynakla finanse etmesini kabul etti. Federal hükümet finansmanın üçte ikisinden fazlasını sağlarken, Hansa şehri geri kalanını ödeyecek. Ekonomi Senatörü Melanie Leonhard (SPD) AB Komisyonunun onayının önemine dikkat çekerek "Hamburg, iklim koruma ve başarılı ekonomi politikasının bir arada olabileceğini göstermek için tam da doğru yer" diye konuştu.

Moorburg'daki elektrolizör ve Hamburg hidrojen gazı ağı, Hamburg'un hidrojen ekonomisinin çekirdeğini oluşturacaktır. Leonhard, "Bu, Hamburg'u ekonomik ve özellikle de endüstriyel bir merkez olarak güçlendirecek ve aynı zamanda uzun vadede Hamburg'da üretkenliği ve istihdamı güvence altına alacaktır" dedi. Çevre Senatörü Jens Kerstan (Yeşiller), yeşil hidrojenin sanayinin birçok alanında fosil yakıtlardan uzaklaşmanın tek yolu olduğunu söylüyor. İnşaatın toplamda ne kadara mal olacağı henüz bilinmiyor.